

Засновники: Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ). *Заснований у 2003 році. Виходить двічі на тиждень.*
Головний редактор В. Горовий, д-р іст. наук, професор, заступник гендиректора НБУВ. *Редакційна колегія:* М. Закіров, Ю. Половинчак, Л. Чуприна. *Бюлетень підготували:* Т. Гранчак, О. Симоненко, І. Рудь, В. Ворошилов, Ю. Якименко, О. Рябокони. *Адреса редакції:* НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524–25–48, (044) 525–61–03. E-mail: siaz2014@ukr.net, www.nbuviar.gov.ua. Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 5358 від 3 серпня 2001 р.

**Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження із СІАЗ: siaz2014@ukr.net**

РЕЗОНАНС

/Бюлетень матеріалів, підготовлених на базі аналізу
оперативної інформації електронних видань/

Додаток до журналу «Україна: події, факти, коментарі»

**№ 62
(15 листопада 2016 р.)**

ЗМІСТ

У ЦЕНТРІ УВАГИ.....	2
АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС.....	5
ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА	16
ВИКОНАВЧА ВЛАДА	26
ПОЛІТИКА.....	38
ЕКОНОМІКА	43
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ.....	52

У ЦЕНТРИ УВАГИ

Офіційний візит Президента України до Королівства Швеція

14 листопада 2016 р. Президент П. Порошенко здійснив офіційний візит до Королівства Швеція.

Програмою візиту передбачено зустрічі глави держави з прем'єр-міністром Королівства Швеція, спікером Риксдагу (Парламенту) Королівства Швеція, а також лідером Поміркованої партії Швеції, що очолює опозиційний альянс партій Королівства.

Президент П. Порошенко наголошує, що відносини між Україною та Швецією знаходяться на найвищому рівні та відзначає інтенсивний та ефективний характер контактів і взаємодії між керівництвом України та Швеції та парламентарями обох країн.

Президент подякував уряду Швеції за значну допомогу в реалізації реформ в Україні, особливо підкреслив роль цієї країни в реформуванні сектору енергетики та впровадження енергозберігаючих технологій, підтримці в проведенні антикорупційних реформ, децентралізації та інших сферах.

«Швеція є нашим надійним партнером і другом», – сказав П. Порошенко під час спільної прес-конференції з прем'єр-міністром Швеції С. Льовеном.

Глава Української держави підкреслив, що Швеція демонструє таку позицію не лише на двосторонньому рівні, а й підтримує Україну в багатьох міжнародних організаціях, зокрема в Раді Європейського Союзу, Європейському парламенті.

П. Порошенко також наголосив на важливій ролі шведських депутатів у різних міжнародних парламентських об'єднаннях, зокрема в Парламентській асамблеї Ради Європи (ПАРЄ), Парламентській асамблеї Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ПА ОБСЄ) та в інших організаціях.

Президент зазначив, що Україна також розраховує на принципову позицію Швеції щодо проектів ОПАЛ та Північний потік-2. «Оскільки, це є політично вмотивований проект, який немає жодного економічного змісту. І в цій ситуації відкрита дискусія була б дуже ефективною для нас», – зауважив він.

Президент подякував шведським партнерам і прем'єр-міністру Швеції за сильну підтримку України Швецією та шведським урядом. «Я абсолютно переконаний, що мій візит продемонструє результати нашого партнерства та дозволить досягти нових домовленостей у сферах дипломатичної, політичної, економічної та культурної співпраці», – підкреслив глава держави.

У свою чергу, прем'єр-міністр Швеції наголосив, що його країна визнає та вітає реформи, які вже були зроблені. «За ці два роки Ви зробили більше, ніж за два десятиліття з початку незалежності України. Але ми також не повинні забувати, що ще багато важливих реформ треба впровадити», – сказав С. Льовен.

Він також підкреслив, що «у ці важкі часи випробувань Швеція стоїть пліч-о-пліч з Україною». «Сьогодні ми обговорили шляхи подальшої підтримки України в її реформах: боротьбі з корупцією, укріпленні верховенства права,

децентралізації, а також реформі енергозбереження», – сказав голова шведського уряду (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

Глава Української держави підкреслив роль Швеції в рішучій підтримці суверенітету, територіальної цілісності та незалежності України в умовах російської агресії на Сході нашої країни та незаконної анексії Криму.

«Росія діє абсолютно безвідповідально», – сказав П. Порошенко під час спільної прес-конференції з прем'єр-міністром Швеції С. Льовеном. Глава держави додав, що в цій ситуації «єдиною можливою реакцією цивілізованого світу має стати продовження санкцій».

«Питання санкцій залишається життєвоважливим. Рішуча та тверда підтримка Швеції позиції – якщо мінські угоди не будуть виконуватися, якщо російські окупаційні війська залишаться на окупованій території України, якщо спостерігачам ОБСЄ не буде дозволено моніторити та перевіряти окуповані території, якщо не буде стійкого режиму припинення вогню, виведення артилерії та важкого озброєння, якщо Росія буде продовжувати вбивати українців – санкції мають залишатися», – сказав Президент і подякував Швеції за таку тверду позицію.

Глава держави висловив впевненість, що під час засідання Ради Європейського Союзу в грудні санкції проти агресора будуть продовжені. «На жаль, ми не бачимо ніяких значущих підтверджень прогресу у виконанні мінських домовленостей в жодній сфері», – зазначив П. Порошенко. Він наголосив, що Росія подовжує постачати війська, військову техніку та озброєння на окуповану територію України.

Президент також висловив переконання, що найбільш ефективним стосовно санкцій «буде їх запровадження не на шість місяців, а на рік».

«І ми внесли таку пропозицію нашим європейським партнерам. Я переконаний, що це буде дуже ефективно, у випадку, якщо Росія продемонструє хоча б якийсь прогрес у цій ситуації, буде значно легше скасувати санкції», – сказав П. Порошенко. При цьому він зазначив, що це буде вагомою мотивацією для того, щоб Росія залишалася за столом переговорів і робила кроки для повернення миру на українську землю та зупинення окупації.

Президент України також особливо наголосив на важливості європейської та трансатлантичної єдності.

У свою чергу, прем'єр-міністр Швеції С. Льовен зауважив, що пропозиція української сторони про продовження санкцій стосовно Росії на один рік потребує обговорення. С. Льовен назвав важливим рішенням прив'язку санкцій до виконання мінських домовленостей. «Важливий момент, що необхідно виконати мінські домовленості. Для мене це є головним принципом», – наголосив він (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

Україна може розраховувати на солідарність і підтримку Швеції – зустріч Президента України зі спікером Риксдагу.

Президент П. Порошенко під час офіційного візиту до Королівства

Швеція провів переговори зі спікером парламенту Швеції У. Аліном.

Глава держави подякував спікеру та шведським парламентарям за таку потужну підтримку України, що є свідченням справжнього партнерства.

Співрозмовники обговорили безпекову ситуацію на Донбасі, імплементацію мінських домовленостей та де-окупацію Криму. Президент подякував за послідовну позицію Швеції щодо невизнання незаконної анексії Криму та підтримки санкційного режиму проти Росії.

Спікер Риксдагу наголосив на важливості продовження санкцій проти Росії до повного відновлення суверенітету та територіальної цілісності України.

Глава держави привернув увагу лідера шведського парламенту до брутального порушення прав людини на тимчасово непідконтрольних Україні територіях.

П. Порошенко закликав й надалі розвивати українсько-шведський парламентський діалог, насамперед у рамках діяльності депутатських груп Верховної Ради та Риксдагу з міжпарламентських зв'язків.

Президент також подякував делегаціям Риксдагу в Парламентських асамблеях ОБСЄ та Ради Європи за активну підтримку України (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>)*. – 2016. – 14.11).

Президент України провів зустріч із лідером шведської опозиції.

Президент України П. Порошенко провів зустріч із лідером Поміркованої партії Швеції А. Шинберг Батра.

Глава держави подякував лідеру Поміркованої партії та її колегам за підтримку суверенітету та територіальної цілісності України. «Ми дуже вдячні всім партіям Риксдагу, які нас підтримують. Це унікально, коли і уряд, і опозиція говорять в унісон у питаннях, що стосуються підтримки України», – відзначив П. Порошенко.

Глава держави проінформував пані Шинберг Батра про безпекову ситуацію на Донбасі, імплементацію мінських домовленостей. Співрозмовники обговорили також питання де-окупації Криму. Президент подякував за послідовну позицію Швеції на користь підтримки санкційного режиму проти Росії.

Лідер Поміркованої партії відзначила очевидні успіхи просування України на шляху реформ і запевнила, що її політична сила й надалі підтримуватиме законодавчі ініціативи для забезпечення надання Україні всебічної допомоги та підтримки.

Співрозмовники також скоординували позиції щодо недопущення реалізації політично вмотивованих енергетичних проектів, зокрема проекту Північний потік-2 (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>)*. – 2016. – 14.11).

Президент П. Порошенко подякував Швеції, яка разом з Україною виступила співавтором спеціальної резолюції ООН щодо порушення прав людини в Криму.

«Я хочу подякувати нашим шведським партнерам і прем'єр-міністру

Швеції за ефективну кооперацію в рамках ООН. Завтра буде винесена на голосування Третього комітету Генеральної асамблеї ООН спеціальна резолюція щодо дотримання прав людини в Криму. Я хочу подякувати Швеції, яка виступила співавтором цієї резолюції разом з Україною», – сказав П. Порошенко під час спільної прес-конференції з прем'єр-міністром Швеції С. Льовеном.

«Ми сподіваємось, що завтра буде в чергове продемонстрована реакція світового співтовариства щодо брутального порушення прав людини в Криму та реакція щодо незаконної анексії Криму Росією», – наголосив Президент.

Глава Української держави висловив задоволення, що з 1 січня 2017 р. Україна та Швеція пліч-о-пліч будуть працювати в Раді безпеки ООН. «Я переконаний, що ми матимемо ефективну співпрацю в цій сфері нашої міжнародної координації. У першу чергу, це буде абсолютно важливий підхід до міжнародної безпеки», – сказав він.

Прем'єр-міністр Швеції С. Льовен наголосив, що разом з партнерами з ЄС Швеція погодила жорстку реакцію на незаконну анексію Криму та Севастополя, а також на агресію Росії проти України. «Ми також дуже занепокоєні погіршенням ситуації з правами людини в незаконно анексованому Криму», – зазначив він (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Н. Тарасенко, мол. наук. спіроб. СІАЗ НБУВ

Профспілки в Україні як чинник соціально-політичного розвитку: історичний досвід, сучасний стан і перспективи

Професійні спілки є традиційним для більшості країн світу об'єднанням працівників, що забезпечує захист їхніх інтересів. Перші утворення, що мали ознаки професійних об'єднань, з'явилися у стародавньому Римі і мали назву колегії (гетерії, професійні братства, публічні колегії, колегії ремісників). У добу середньовіччя на зміну колегіям прийшли торгові гільдії та цехи ремісників. Ці об'єднання були лише прототипом профспілок сучасності, оскільки існували у рабовласницьких чи феодальних соціально-економічних умовах. Профспілки у модерному вигляді з'явилися у 70–80 рр. XVIII ст. в Англії, яка раніше за інші країни стала на шлях капіталізації виробництва. Спочатку вони об'єднували переважно висококваліфікованих робітників однієї професії, згодом відбулося об'єднання на рівні галузей. З часом ці організації стали називатися професійними спілками – трейд-юніонами (trade – професія, ремесло і union – об'єднання). Їхніми основними вимогами на ранній стадії були загальне виборче право, свобода утворення асоціацій, проведення зборів і право на страйк.

В Англії з ініціативи промислового власника Р. Оуена у 1834 р. була створена Велика національна консолідована профспілка. У 1868 р. було засновано Британський конгрес тред-юніонів, у 1898 р. Бельгійська робітничка партія заснувала профспілкові комісії Бельгії, у 1906 р. розпочався

організований профспілковий рух у Росії. У США робітничі організації були законодавчо визнані лише у 30-х роках ХХ ст. (http://ebk.net.ua/Book/economics/leonenko_ei/part5/502.htm).

На українських теренах розвиток профспілкового руху розпочався на західноукраїнських землях, що перебували у складі Австро-Угорщини. Восени 1817 р. з'явилися перші відомості про організацію, яка прагнула відстоювати соціальні права своїх членів. Ця організація з'явилася через неправомірні утиски, яких зазнавали робітники поліграфічної фірми, що спонукало їх об'єднатися в «Товариство взаємодопомоги членів друкарської справи», а також відкрити касу добровільних пожертвувань для хворих робітників.

У 1848 р. у Львові вийшла перша профспілкова газета «Приватний службовець», де порушувалися проблеми умов праці робітників, невиплат заробітних плат та інші соціальні питання, а 8–9 вересня 1895 р. знову ж таки у Львові відбувся перший загальний з'їзд поліграфістів Галичини, за рішенням якого було утворено загальногалицьку професійну організацію «Вогнище».

На українських землях, що входили до складу Російської імперії профспілковий рух зародився на початку ХХ ст. Важливим фактом його становлення стало підписання у 1905 р. у Харкові першого колективного договору – між робітниками та власниками паровозобудівного заводу, а також між власниками харківських друкарень і робітниками-друкарями. Колективний договір мав юридичну силу та отримав назву «Протоколи угод».

У 1906 р. були прийняті «Тимчасові правила про професійні товариства, фондовані для осіб, зайнятих у торгових і промислових підприємствах або для власників цих підприємств», які застосовувалися для осіб у торговельних і промислових підприємствах або для власників цих підприємств. Ці правила були внесені до «Зводу законів Російської імперії за 1906 р.», а профспілки мали статус юридичної особи.

Після встановлення влади більшовиків на території колишньої Російської імперії профспілки були підконтрольні правлячій партії. В Україні втручання в незалежність профспілок було розпочато в квітні 1921 р. на Всеукраїнському з'їзді профспілок. Саме з цього періоду починається наступ на їхню нейтральність й нав'язується повна залежність українського профруху від Всесоюзної центральної ради професійних спілок (ВЦРПС) – органу, що здійснював керівництво всією діяльністю профспілок СРСР у проміжках між з'їздами.

З 30-х років у відання радянських профспілок поступово перейшло багато державних функцій: управління бюджетом соціального страхування, контроль над охороною праці та станом техніки безпеки на виробництві, розподілом житла, господарською діяльністю адміністрації і т. д. Участь у вирішенні виробничих завдань, таких, як організація соціалістичного змагання та економічного навчання, турбота про прискорення науково-технічного прогресу, сприяли зрощуванню зусиль профспілок з діями органів державного управління та адміністрацією підприємств. У результаті, з середини 60-х до середини 80-х років профспілкові організації остаточно сформували певну модель, яка відповідала радянському суспільству.

XV з'їзд профспілок України, який відбувся в жовтні 1990 р. і за рішенням делегатів став I Установчим з'їздом незалежних профспілок України, ухвалив Декларацію про утворення Федерації незалежних профспілок України,

проголосивши незалежність профспілок від державних і господарських органів республіки й СРСР. Декларацію підписали 25 республіканських галузевих профспілок і 24 регіональні міжсоюзні профоб'єднання, які репрезентували на той час 95 % усіх організованих у профспілки працівників в Україні. Прийняття Декларації означало вихід зі складу профспілок СРСР і відмову від діяльності відповідно до Статуту профспілок СРСР. З'їзд також прийняв Положення про Федерацію незалежних профспілок України (ФНПУ), у якому було визначено її правовий статус, організаційну структуру, права та обов'язки, у тому числі й майнові. Положенням, зокрема, передбачалося, що Рада ФНПУ є правонаступником Укрпрофради, а основні фонди, майно, що їй належали і які необхідні для виконання мети та завдань ФНПУ, є власністю Федерації та охороняються законом (http://www.psv.org.ua/arts/Vnutrisne_jitia/view-498.html).

Крім майна, що належало профспілкам та їхнім об'єднанням, на території України перебувало майно, яке було у власності ВЦРПС. Президія Ради Загальної конфедерації професійних спілок СРСР 18 листопада 1990 р. ухвалила Постанову «Про затвердження Договору про закріплення прав щодо володіння, користування і розпорядження профспілковим майном», згідно з якою Федерації незалежних профспілок України було передано повне право власності на профспілкове майно, яке належало ВЦРПС та її правонаступнику – Загальній конфедерації праці (ЗКП) на території України.

У листопаді 1992 р. на II (позачерговому) з'їзді Федерацію незалежних профспілок України було перейменовано у Федерацію профспілок України. На з'їзді також було ухвалено Статут та «Програму професійних спілок України». У цій програмі ФПУ визнала, що відносини з державою та роботодавцями профспілки будуватимуть на засадах представництва і захисту прав та інтересів найманих працівників. Основою цих відносин визначено укладення Генеральної, галузевих і регіональних угод і колективних договорів.

За роки незалежності України чисельність ФПУ, як і загальна кількість членів профспілкових організацій, поступово скорочувалася. Від 1992 до 2009 р. вона зменшилася з 25 до 8,6 млн осіб, тобто на 62 %. Утім, тенденція до зниження чисельності профспілок характерна не лише для України. Подібне явище відбувається в багатьох країнах колишнього Радянського Союзу та Східної Європи. Так, упродовж 90-х років кількість членів профспілок, зокрема, в Естонії зменшилася на 73 %, в Чехії – на 50 %, Польщі – на 45 %. Зовнішніми чинниками такого значного скорочення стали зміна структури зайнятості, зниження чисельності працівників, глобалізація економіки, падіння престижу профспілок. Внутрішні причини полягають у слабкій проінформованості громадян про профспілки, низькому рівні довіри до них (http://psv.org.ua/arts/Do_VI_zizdu/view-223.html).

ФПУ залишається найчисельнішим профспілковим об'єднанням в Україні. Станом на 1 січня 2009 р. численність первинних профспілкових організацій, що входили до ФПУ, становила 89 424 організацій, загальна кількість членів – 9 208,5 тис. осіб, що становило понад 75 % членів профспілок країни. До складу ФПУ входили 44 галузеві членські організації та 27 територіальних об'єднань (https://uk.wikipedia.org/wiki/Федерація_профспілок_України).

Згідно зі ст. 8 Статуту ФПУ метою діяльності організації є вираження, представлення інтересів і захист прав організацій – членів ФПУ, координація їхніх колективних дій, представництво та захист трудових, соціально-

економічних прав та інтересів членів профспілок в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, у відносинах з роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, а також з іншими об'єднаннями громадян (<http://www.fpsu.org.ua/pro-fpu/istoriya-fpu>).

Усього в Україні зареєстровано 143 всеукраїнські професійні спілки та 16 всеукраїнських об'єднань профспілок. Існують також обласні, регіональні профспілки та об'єднання профспілок обласного, регіонального статусу, а також місцеві профспілки та об'єднання профспілок місцевого статусу. Найчисельнішими серед всеукраїнських профспілок є профспілки агропромислового комплексу та профспілки працівників освіти і науки, членами яких є студентська та учнівська молодь, а також непрацюючі пенсіонери, які не припинили свого членства в профспілках після завершення трудової діяльності.

Профспілкові об'єднання, які входять до ФПУ, часто називають офіційними. Особливістю офіційних профспілок є те, що їхніми членами є не лише наймані працівники, а й власники та нижча управлінська ланка підприємств. За таких обставин профспілки дедалі більше відходять від своєї основної функції – захисту прав найманих працівників, більше того, вони активно лобюють в органах державної влади інтереси роботодавців. Доволі поширеною є практика, коли первинні організації ФПУ створюють саме під потреби адміністрацій, тобто роботодавця. Членство працівників у ній зазвичай суто формальне. Профспілкові внески бухгалтерія нерідко перераховує навіть без подання людиною заяви про вступ. Масова свідомість «офіційну» профспілку переважно трактує як структуру, що займається суто розподілом пільгових путівок і надає матеріальну допомогу.

Поряд з офіційними в українській профспілковій мережі присутні так звані «вільні» або незалежні профспілки, чисельність яких значено менша. Перші незалежні профспілки в Україні виникли на тлі гострих трудових конфліктів кінця 80-х – початку 90-х років, насамперед у видобувних і транспортних галузях. Саме у цих галузях уже з 1988 р. почалися локальні страйки, а незабаром – і масові виступи, які показали, що старі профспілки непрацездатні в нових умовах. У переговорах зі страйкуючими профспілки брали участь на боці адміністрації. Тому на базі страйкових комітетів й організаційно оформлених центрів робітничого руху розпочалося утворення нових, так званих «незалежних» або «вільних» профспілок та їхніх об'єднань. Найзначнішими серед них стали Всеукраїнське об'єднання солідарних трудівників, Незалежна профспілка гірників України, Солідарні профспілки, Федерація профспілок працівників кооперації та інших форм підприємництва. Із часом почали з'являтися профспілки товаровиробників і підприємців, малого та середнього бізнесу, промисловців і підприємців, органів державної податкової служби, митних органів, банків тощо.

Згодом незалежні (вільні) профспілки об'єднала всеукраїнська організація Конфедерація вільних профспілок України (КВПУ). Вона стала правонаступницею Об'єднання вільних профспілок України (ОВПУ), створеного на установчому з'їзді Вільних профспілок України 12 червня 1997 р. На позачерговому з'їзді ОВПУ, який відбувся 23 грудня 1998 р., організація була перейменована у Конфедерацію вільних профспілок України.

До складу КВПУ входять галузеві організації: Незалежна профспілка гірників України, Всеукраїнська профспілка «Захист справедливості», Вільна

профспілка залізничників України, Вільна профспілка освіти і науки України, Вільна профспілка медичних працівників України, Всеукраїнська профспілка «Рідна земля», Вільна профспілка підприємців України, Вільна профспілка працевдатних інвалідів, Профспілка-асоціація льотного складу цивільної авіації України, Асоціація автотранспортників України. Територіальні організації КВПУ діють у 15 областях України.

Проголошена КВПУ принципова позиція полягає в тому, що інтереси найманих працівників для організації є «вищими за все». Декларована вільними профспілками ідеологія передбачає свободу від політичних і корупційних інтересів, гласність, прозору діяльність на демократичних засадах. Вільні профспілки наголошують на своїй незалежності від інтересів роботодавців і політиків, відкритості до співпраці та діалогу, підтримці свободи слова, прозорості соціальної політики, гідних економічних і трудових умов життя суспільства.

Головним завданням вільних профспілок є донесення до людини праці ідеології свободи, справедливості, солідарності та зміна з їхньою допомогою свідомості людей найманої праці задля усвідомлення необхідності боротьби за свої права (<http://kvpu.org.ua/uk/about>).

Незначний сектор профспілкового руху займають організації працівників, створені за ініціативою роботодавців – так звані «жовті» або кишенькові профспілки. Вони перебувають під цілковитим управлінням господарів підприємств і діють лише в їхніх інтересах. Окрему позицію займають корпоративні об'єднання працівників, створювані в межах одного великого підприємства. Їх засновують банківські, страхові та інші приватні фінансові установи, нафтові компанії, торговельні мережі та оператори стільникового зв'язку. Створення кишенькових корпоративних профспілок часто відбувається з метою використання неоподатковуваних профспілкових рахунків для фінансових махінацій, встановлення контролю над кадрами на випадок появи перших спалахів робітничого опору, недопущення витоку назовні інформації про внутрішні проблеми підприємства, систему оплати праці, ухилення від податків та іншого, що власники бажали б приховати від громадськості й правоохоронних органів.

З метою вирішення існуючих проблем в економіці та соціально-трудої сфері та для ведення переговорів й укладення Генеральної угоди між КМУ, всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців і підприємців та всеукраїнськими профспілками і профоб'єднаннями, а також забезпечення її виконання та здійснення контролю, профспілкова сторона у вересні 2009 р. створила Спільний представницький орган всеукраїнських профспілок та профспілкових об'єднань (СПО). СПО – це представницький орган профспілкової сторони у взаємовідносинах зі стороною органів виконавчої влади та стороною роботодавців. Основною метою створення СПО є представництво та захист прав і законних інтересів членів профспілок в економічній, соціальній, трудовій та інших сферах, у тому числі у їхніх відносинах з іншими сторонами соціального діалогу.

Право громадян на участь у профспілках гарантоване Загальною декларацією прав людини (1948 р.), Міжнародними пактами (1966 р.) «Про економічні, соціальні та культурні права» і «Про громадянські та політичні права», Конвенцією МОП № 87 «Про свободу асоціації та захист права на

організацію» (1948 р.), Конституцією України та Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Так, згідно зі ст. 36 Основного Закону України, громадяни мають право на участь у профспілках із метою захисту своїх трудових і соціально-економічних прав та інтересів. Аналогічно право на об'єднання в профспілки на основі вільного волевиявлення без будь-якого дозволу передбачено ст. 6 Закону України від 15.09.1999 р. «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Закон визначає профспілку як добровільну неприбуткову громадську організацію, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їхньої професійної (трудової) діяльності (навчання). Усі профспілки рівні перед законом і мають рівні права щодо здійснення представництва і захисту прав та інтересів членів профспілки (<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1045-14>).

Профспілки мають право на організацію й ведення колективних переговорів, а також укладення колективних договорів та угод. Це право гарантовано Законом України від 01.07.1993 р. «Про колективні договори і угоди» та ратифікованими Україною Конвенціями МОП № 98 «Про застосування принципів права на організацію і ведення колективних переговорів» (1949 р.) та № 154 «Про сприяння колективним переговорам» (1981 р.). Відповідно до ст. 44 Конституції України, гарантується право громадян на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів. Реалізація цього права забезпечується Законом України від 03.03.1998 р. «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)».

Основною функцією профспілок є представництво і захист трудових, соціально-економічних прав та інтересів найманих працівників. Захисна функція профспілок передбачає виконання таких важливих завдань, як відстоювання рівня оплати праці не нижче прожиткового мінімуму, відстоювання своєчасної виплати заробітної плати, відстоювання режимів праці та відпочинку, створення належних умов і забезпечення охорони праці, відстоювання гарантій зайнятості, захист прав працівників, які підлягають звільненню внаслідок реструктуризації або банкрутства підприємства та ін.

Водночас законодавство України, як і багатьох держав світу, забороняє політичну діяльність профспілок: вони не можуть ставити перед собою політичні цілі, висувати політичні вимоги, проводити мітинги, демонстрації, збори та інші заходи на підтримку чи проти політичних партій та кандидатів на виборах тощо. Відповідно до ч. 3 ст. 36 Конституції України, політичні мотиви об'єднання громадян у професійні спілки повністю виключаються.

Попри це, політизація профспілкового руху в Україні прослідковується у більшій чи меншій мірі протягом усіх років незалежності. Профспілкові лідери ставали членами політичних партій та народними депутатами за партійними списками. У квітні 1997 р. була створена Всеукраїнська партія трудящих, в основу діяльності якої були покладені програма дій та передвиборна платформа ФПУ. Лідером партії став голова Національного форуму профспілок України М. Якибчук. Щоправда, на парламентських виборах 1998 р. ця партія отримала всього 0,8 % голосів виборців. Голова ФПУ у 1992–2005 рр. О. Стоян ставав народним депутатом шість скликань поспіль, спочатку від Блоку В. Ющенка «Наша Україна», потім – від Партії регіонів. Напередодні президентських виборів 2004 р. О. Стоян заявляв, що Федерація профспілок України підтримує кандидата в Президенти України В. Януковича. Голова КВПУ М. Волинець

тричі був обраний до парламенту за від Блоку Юлії Тимошенко.

Водночас нечисленні акції протесту, організовані профспілковими об'єднаннями у різні роки здебільшого не мали політичного забарвлення та висували переважно соціально-економічні вимоги. Наприклад, у 2000-х роках ФПУ лише двічі намагалася мобілізувати своїх членів на національному рівні та стягнути їх до Києва задля протестів проти урядової політики, намагаючись балансувати у стосунку до уряду. Тогочасний голова ФПУ В. Хара – народний депутат і член Партії регіонів – у грудні 2008 р. навіть погрожував урядові Тимошенко, що стягне до Києва десятки тисяч демонстрантів, якщо уряд не дотримається своїх обіцянок і, наприклад, недостатньо підтримуватиме сталеливарну промисловість. Урешті-решт, у листопаді 2009 р. попротестувати проти економічної політики уряду зібралися менш ніж п'ять тисяч демонстрантів. В інших поодиноких національних акціях протесту так само брали участь дуже мало людей: лише 15 000 учасників зібралися на демонстрацію протесту проти уряду Ю. Єханурова.

Значні протести спровокувала спроба уряду та парламенту змінити податковий закон і скасувати певні податкові пільги для підприємців у 2010 р. Серед інших протести організувала Федерація профспілок малих і середніх підприємців. Найбільшою організацією серед учасників протесту була Спілка вільних і малих підприємців та їхніх працівників. Близько 10–25 тис. протестувальників зайняли у листопаді 2010 р. майдан Незалежності у Києві та організували інші протести у більшості інших великих міст країни. Демонстрації, урешті-решт, придушила міліція, але уряд відкликав суперечливий закон та відправив його на доопрацювання. Серед учасників блокування майдану Незалежності та протестів було також багато робітників і купа маленьких профспілок, які представляли інтереси тих, хто працює на дуже маленьких підприємствах, на кшталт продавців на базарах чи самостійних перевізників.

Інша хвиля протесту відбулася роком пізніше, коли держава спробувала скоротити соціальні виплати ветеранам війни в Афганістані, чорнобильцям, шахтарям з інвалідністю, дітям війни тощо (загалом було шістнадцять категорій). У вересні 2011 р. представники цих груп пенсіонерів під час масового протесту намагалися штурмувати парламент, і їм це майже вдалося. Правоохоронці ледве спромоглися їх зупинити, а парламент погодився узгодити кожну зміну законодавства лише після перемовин із організаціями тих, кого ці зміни стосуються.

З 2011 р. по квітень – серпень 2015 р. моніторингом протестів, репресій та поступок Центру соціальних і трудових досліджень в Україні було зафіксовано щонайменше 306 страйків. До листопада 2013 р. відбувалося не більше восьми страйків на місяць, які переважно стосувались заборгованостей із заробітної плати або трудових прав. З початком Євромайдану відбувся різкий стрибок до пікових значень: 35 страйків у грудні та 38 у лютому 2014 р. – це студентські страйки проти уряду Януковича – Азарова, насильства правоохоронців, не підписання угоди про асоціацію з ЄС. У подальшому кількість страйків на місяць зменшується у зв'язку із завершенням Майдану та зростанням частки ідеологічних протестів, для досягнення цілей яких страйк та його зв'язок із виробництвом мав малу значущість (<http://cslr.org.ua/straykuvati-ne-mozhna-zaboroniti-yak-ukrayinski-robotniki-vikoristovuyut-pravo-na-strayk-ta-yaki->

trudnoshhi-u-pravovomu-poli-yih-spitkayut/).

Крім робітників машино- та авіабудівництва, будівельників, шахтарів, працівників комунальних підприємств і транспортників, найчастіше, а саме 43 рази, до страйку вдавалися студенти. У студентських страйків є помітні особливості. По-перше, практично всі вони відбулися під час Майдану, чим і забезпечили приріст у динаміці страйків у листопаді – грудні 2013 р. По-друге, першочергові вимоги цих страйків стосувалися політичних рішень або питань громадянських прав, і лише згодом – навчального процесу, зокрема прийняття нового закону «Про вищу освіту». По-третє, статус страйку був сумнівним, попри проголошення студентськими організаціями всеукраїнського загального страйку, він не отримав належної підтримки як на рівні окремих університетів, так і регіонів – основна підтримка ініціативи у вигляді мобілізації відбулася у Західному та Центральному регіонах, водночас як на Півдні та Сході вона була значно меншою. Як наслідок, у деяких вищих навчальних закладах рішення про припинення навчання було ініційоване «згори» адміністрацією та часто вмотивоване другорядними неполітичними причинами.

Крім того, відбуваються і справжні страйки освітян і студентів. Знову набувають актуальність протести проти реструктуризації навчальних закладів. Для прикладу – 10 червня 2015 р. студенти Львівської державної фінансової академії вирішили шляхом страйку висловити невдоволення наміром об'єднання їхнього навчального закладу із Львівським національним університетом ім. І. Франка.

Також у зв'язку з недофінансуванням і заборгованостями страйкували науковці. У різний час повідомляється про страйки журналістів пов'язані як зі звичними трудовими правами та невплатою зарплат так і цензурою. У 2015 р. з'являються повідомлення про страйки медиків – переважно пов'язаних з недостатнім фінансуванням закладів і затримкою зарплат.

Серед усіх страйків особливе місце займають протести транспортників. Транспортна інфраструктура виконує стратегічну роль у процесі виробництва, починаючи від перевезення сировини та робітників на підприємства, закінчуючи відправкою готових товарів. Не зважаючи на правові обмеження страйків перевізників, пов'язаних з обслуговуванням пасажирів і безперервно діючих виробництв, що передбачені Законом «Про транспорт», було зафіксовано щонайменше 49 страйків.

У 2014 р. 20 з 21 страйків стосувалися підвищення тарифів. Страйки державних і комунальних транспортних підприємств пасажирського перевезення переважно пов'язані із дотриманням трудових прав або ж затримкою заробітної плати – один з найбільших таких страйків відбувся на «Київпастрасі» наприкінці 2014 р.

Отже, як видно з наведених даних, переважна більшість протестів в Україні пов'язана з висуненням соціально-економічних, а не політичних, вимог, не має характеру масових акцій, охоплюючи відносно невелику кількість працівників окремих галузей, в організації та керівництві якими найбільші профспілкові об'єднання участі не афішують.

Також варто наголосити на малочисельності протестних акцій в Україні порівняно з іншими країнами світу. Наприклад у Франції, яка за територією та кількістю населення співмірна з Україною, у січні 2009 р. на вулиці найбільших міст вийшли понад два мільйони людей. Учасники акцій протесту вимагали від

влади соціального захисту та підтримки під час кризи. Характерно, що у Франції до профспілок входять лише 10 % трудящих, але, очевидно, кожен член профспілки – реальний та свідомий борець за власні права, що дає їм можливість збирати мільйонні колони.

Прикладом успішної боротьби профспілок за права є діяльність у Польщі Незалежної самокерованої профспілки «Солідарність» створеної у 1980 р. Під час страйку робітників тракторного та сталеплавильного заводів у Варшаві та верфі у Гданську проти підвищення цін робітники самоорганізувалися у профспілку, яку очолив електрик Л. Валенса. Польський радянський уряд швидко здався і підвищив заробітну плату робітникам. Але рух постійно наростав, перейшовши від суто тактичних економічних вимог до стратегічних антикомуністичних дій.

«Солідарність» згодом об'єднала найрізноманітніші політичні сили: від католицьких клерикалів до лівацьких угруповань. Рух набув такого розмаху, що його відлуння пройшло по всій Європі.

Уряд Соціалістичної Республіки Польща наприкінці 1981 р. ввів військовий стан і вчинив розправу над профспілками. Під час репресій багато профспілчан опинилися у тюрмі, загинуло майже двадцять осіб. Та боротьба «Солідарності» лише розпочалася і в подальшому вплинула не лише на долю Польщі, а й всієї Східної Європи.

Наприкінці 80-х років у Польщі відбулися демократичні вибори, за результатами яких «Солідарність» сформувала уряд, а президентом у 1989 р. був обраний профспілковий лідер Л. Валенса.

В Україні ж, на відміну від Європи, традиція профспілкового руху була знищена в радянські часи, коли держава прагнула стримати протести робітників та уникнути поширення радикальних профспілок шляхом розподілу через профспілкову мережу вибіркових соціальних виплат – доплат на відпустку, обслуговування у медичних і санаторно-курортних закладах, розподілу дешевого житла тощо. Інфраструктура, яка уможлиблює ці соціальні виплати, після проголошення незалежності України була передана державою у власність ФПУ, що робило членство в ній значно привабливішим, ніж у так званих незалежних профспілках. У результаті вони так і не змогли стати достойною альтернативою офіційним.

На думку голови КВПУ М. Волинця, незалежні об'єднання трудящих не можуть нормально розвиватись тому, що «органи влади, організації роботодавців та Федерація профспілок України ведуть системну діяльність, спрямовану на знищення незалежного профспілкового руху. За такого стану речей неможливо вільно розвивати його, а також ефективно представляти й захищати інтереси найманих працівників перед роботодавцями, органами влади та будувати соціальний діалог». М. Волинець називає численні приклади тиску та незаконних звільнень активістів КВПУ, погрози на їхню адресу, згадує випадки побиття. За його словами, ні нинішня влада, ні міжнародні організації не реагують на порушення прав членів профспілок.

Інші пояснення має В. Рой, голова Федерації профспілок працівників малого та середнього підприємництва в Україні. «Саме існування радянського профспілкового майна є якщо не найпершою, то однією з основних причин занепаду відповідного руху в нашій державі». За оцінками В. Роя, власність, передана в управління ФПУ, коштує близько 2 млрд дол. Усіма доходами від її

використання також розпоряджається федерація, що створює нерівні умови для інших профспілок, переконаний він.

Тим часом офіційні профспілки, зокрема ФПУ, продовжують активно співпрацювати з владою. 23 серпня Кабінет Міністрів, Федерація профспілок України та Федерація роботодавців підписали Генеральну угоду, яка регулює основні принципи та норми реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2016–2017 рр. Угоду підписали прем'єр-міністр України В. Гройсман, голова Федерації профспілок України Г. Осовий та виконавчий віце-президент Конфедерації роботодавців України О. Мірошніченко (<https://ukr.media/+4499/273066/>).

«Ми повинні створити відповідні умови праці, ми повинні виробляти конкурентні продукти, ми повинні забезпечити гідну зарплату для українських громадян, я говорив це сьогодні в уряді і повторю це ще раз – праця українських громадян недооцінена», – сказав В. Гройсман під час церемонії підписання угоди. Прем'єр підкреслив, що міністерства повинні поглибити співпрацю з профспілками та роботодавцями.

У свою чергу Г. Осовий зазначив, що підписана угода стала результатом компромісу. Голова Федерації профспілок повідомив, що перші розділи договору присвячені забезпеченню зайнятості. Крім того, підписаний документ передбачає, що мінімальний рівень оплати праці працівників після його підписання має бути підвищений мінімум на 10 % від встановленого законодавством рівня.

«Сукупно це дасть синергію зростання заробітної плати на 18–20 %», – сказав Г. Осовий. Крім того, за словами Голови ФПУ, документом встановлено, що фонд оплати праці в бюджетній сфері в наступному році повинен зрости як мінімум на 20 млрд грн.

Як зазначив віце-президент Конфедерації роботодавців О. Мірошніченко, подібна угода в тристоронньому форматі підписується вперше. Він звернув увагу на проблеми з періодичними змінами податкового законодавства, проблеми з відшкодуванням ПДВ бізнесу, перевезенням сировини для металургії, а також купівлю валюти для оплати імпорту.

Як повідомили в прес-службі Кабміну, Генеральна угода складається з трьох розділів (Підвищення конкурентоспроможності національного виробника і забезпечення зростання зайнятості; Оплата, умови, охорона праці і соціальний захист працюючих; Соціальний діалог), загальних, заключних положень і семи додатків.

Економічний блок угоди містить загальні домовленості щодо заходів, спрямованих на розвиток внутрішнього ринку, підтримку вітчизняного виробництва, вирішення проблемних питань економічного розвитку та діяльності бізнесу.

Соціальний блок угоди містить положення, які визначають темпи зростання середньої заробітної плати для підприємств небюджетної сфери, для бюджетної сфери – недопущення збільшення грошового розриву між посадовим окладом (тарифною ставкою) працівника I тарифного розряду Єдиної тарифної сітки та мінімальної зарплати, її підвищення з урахуванням можливостей бюджету, збільшення фонду оплати праці для державних службовців.

17 листопада ФПУ проведе Всеукраїнську акцію профспілок у формі пікетування парламенту на підтримку ініціативи уряду підвищити мінімальну

заробітну плату та виконання інших соціально-економічних вимог профспілок (<http://www.fpsu.org.ua/nasha-borotba/zagalni-novini/11174-nasha-spilna-meta-zakhishchati-prava-lyudini-pratsi>).

Федерація профспілок України категорично не сприймає будь-які спроби згорнути соціальний діалог, який великою працею вдалося відновити з приходом нового уряду, йдеться у повідомленні прес-служби ФПУ. «Підписано Генеральну угоду між роботодавцями, урядом і профспілками, яка стала дорожньою картою подальшого розвитку соціально-трудових відносин і проведення економічних реформ в Україні.

Після зустрічі керівників всеукраїнських профспілок із прем'єр-міністром В. Гройсманом створено окремий урядовий орган з питань промислової політики, працює міжвідомча робоча група з опрацювання пропозицій щодо перегляду цін на газ, переглянуто прожитковий мінімум. ФПУ підтримала ініціативу уряду щодо підвищення мінімальної заробітної плати до реального прожиткового мінімуму 3200 грн у проекті Державного бюджету на 2017 р.

ФПУ не підтримує публічні заяви окремих політичних сил і політиків, які незгодні з підвищення соціальних стандартів, зокрема мінімального рівня зарплати, які висувають ряд додаткових бюджетних вимог пов'язуючи їх із вирішенням цього нагального для майже 4 млн працівників питання. Наша спільна мета – захищати права людини праці», – наголошують у Федерації профспілок України.

Вищенаведений аналіз показує, що профспілки у сучасній Україні є розрізненими та навіть конкуруючими між собою організаціями, офіційна частина яких в особі ФПУ тяжіє до встановлення субординаційних відносин з державою у питаннях захисту прав трудящих, інша частина – так звані вільні профспілки на чолі з КВПУ – намагаються декларувати та реалізовувати принцип незалежності від влади та пріоритетність інтересів найманих працівників. Відсутність узгодженої тактики діяльності щодо захисту інтересів людини праці, низький рівень взаємопідтримки під час акцій протесту, що проводяться окремими профспілками, знижують рівень довіри населення до профспілок, що зменшує ймовірність участі широких мас у профспілкових акціях протесту.

Утім, попри наявні проблеми, профспілки сьогодні все ще залишаються доволі впливовими та структурованими громадськими організаціями та представляють собою, з огляду на масовість їх членства, значний електоральний ресурс. Нинішні соціально-політичні обставини, що характеризуються загостренням невдоволення у суспільстві через різке підвищення житлово-комунальних тарифів з одного боку та прагненням окремих політичних сил наблизити дострокові парламентські вибори з іншого, можуть спонукати деяких політтехнологів до використання потенціалу професійних спілок у політичних цілях. Прогнозувати ймовірність і можливий результат таких процесів украй важко, тому, з огляду на чимдалі більшу інтегрованість України у світові економічні та політичні процеси, яка уподібнює проблеми та завдання профспілок до тих, що існують в інших країнах, доводиться розраховувати на адекватне сучасним політичним і соціально-економічним реаліям самовизначення.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України А. Парубій виступив з заявою з нагоди Дня української писемності та мови.

Зокрема Голова Верховної Ради А. Парубій заявив: Дорогі співвітчизники! Традиційно, починаючи з 1997 р., 9 листопада відзначається День української писемності та мови. Цей день пов'язаний з днем пам'яті святого Нестора Літописця – видатного просвітителя, письменника та історика, перу якого належить одна з перших вітчизняних історичних хронік – «Повість минулих літ».

Про українську мову написано та сказано дуже багато. Світові дослідники вважають її однією з найдавніших, найбагатших і наймелодійніших мов світу. Відомий арабський мандрівник Е. Челебі, почувши мову козаків, залишив у своєму щоденнику такий запис: «Українці – стародавній народ, а мова їхня багатша та всеосяжніша, ніж персидська, китайська, монгольська та інші, які я чув».

Визначний український мовознавець І. Огієнко – один з лідерів української діаспори в Канаді та Сполучених Штатах Америки – писав: «Українська мова – це наша національна ознака, у мові – наша культура, сутність нашої свідомості. Етнічні кордони українців визначаються насамперед поширенням української мови». І дійсно, у цих словах є глибокий зміст, актуальний і в наш час, адже Україна – там, де українська мова. Без перебільшення, українська мова – складова нашої національної безпеки, основа української незалежності.

Російський агресор, який тимчасово окупував Крим і частину Донбасу, прийшов туди під гаслами захисту російськомовного населення.

У Росії знищують українські школи та українські храми, які є осередками збереження української мови. У Москві знищують єдиний український культурний центр та єдину українську бібліотеку.

Протягом чотирьохсот років московський окупант 134 рази вводив заборону на використання української мови. Попри ці заборони українська мова збереглася та живе, адже це – генетичний код нації, який українці чують від перших днів свого життя у материнських коліскових, у дідових оповідях, у казках бабусі, у науці батька.

Переконали, що наша мова – вічна, як і Україна. Маємо берегти та поширювати нашу мову – фундамент державності (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 9.11*).

А. Парубій закликав представників країн «великої сімки» сприяти наданню Україні безвізового режиму та ратифікації Угоди про асоціацію.

Голова Верховної Ради А. Парубій наголосив, що «Україна продовжує не лише виконувати свої зобов'язання, а й рішуче демонструє готовність до кардинальних реформ, що стоять перед нами». Про це йшлося під час зустрічі з керівниками дипломатичних місій країн «великої сімки» 14 листопада.

А. Парубій зазначив, що опікувався реформами й наданням Україні безвізового режиму, «виконанням зобов'язань України на цьому шляху». «Має бути оцінка тих дій, які проводить українська влада, український народ – і оцінка не лише критична, а й об'єктивна – реформ, які відбуваються», – сказав

він.

Глава парламенту вважає, що «боротьба між старою і новою Україною триває, і не просто в один момент змінити державу». «Але реформи перемагають, і зміни перетворюють Україну в сучасну європейську державу», – сказав він.

Водночас А. Парубій закликав представників країн «великої сімки» прискорити надання Україні безвізового режиму та ратифікацію Угоди про асоціацію. «Нам важливі сигнали з вашого боку, знаки і розуміння того, що реформи відбуваються, – сказав він. – Ми не зупинимо темп реформ, Україна є форпостом перетворень і змін. Нас неможливо з цього шляху звернути. Але нам важливо відчувати партнерське плече» (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

Український парламент демонструє надзвичайно ефективну діяльність, незважаючи на прогнози щодо можливої політичної кризи, зазначив А. Парубій.

Голова Верховної Ради А. Парубій під час зустрічі з керівниками дипломатичних місій країн «великої сімки» зазначив, що «попри прогнози політичної кризи, парламент активно працює». «Хотів би запевнити вас, що український парламент продовжує активну діяльність, незважаючи на багато прогнозів щодо можливої політичної кризи, – сказав він. – Навпаки, парламент демонструє надзвичайно ефективну діяльність».

За його словами, ця діяльність – «не просто велика кількість рішень, а рішення, які є визначальними і які закладають фундамент великих реформ, що відбуваються в Україні».

Голова ВР повідомив, що багато з тих зобов'язань, які брала Україна у співпраці з ЄС і країнами «великої сімки», «парламент ставить у порядок денний і вирішує». Він також наголосив, що агресія Російської Федерації триває і набуває загрозливого характеру, порушуються попередні домовленості. «Доводиться кожного дня боронити нашу незалежність у той час, коли ззовні вкладаються величезні кошти у внутрішню дестабілізацію країни», – зазначив він і повідомив, що запропонував керівникам політичних фракцій підписати певну угоду між коаліцією і опозицією – Акт безпеки і відповідальності.

«В ключових питаннях безпеки нашої держави ми займаємо однакову позицію і один фронт у боротьбі з російською агресією і, незважаючи на прогнози дестабілізації, демонструємо ефективну роботу і продовження реформ», – наголосив А. Парубій.

Масштабним для України він назвав здійснення судової реформи, проведення е-декларування, ухвалення закону про Нацкомісію з питань регулювання ринку енергетики, електроенергії та комунальних послуг, проекту закону про Вищу раду правосуддя, питання дерегуляції. «І фактично майже кожного пленарного дня, коли ми розглядаємо той чи інший блок законопроектів, серед них є ті, які узгоджують українське законодавство із законодавством Європейського Союзу», – додав А. Парубій.

Голова Верховної Ради поінформував керівників дипмісій держав «великої сімки» про стан справ з е-декларуванням. «Багато хто скептично дивився на це випробування Української держави. Я не хочу перебільшувати,

але, по-моєму, більш відкритого і більш публічного декларування важко знайти в інших країнах цивілізованого світу, – підкреслив він. – Незважаючи на труднощі, ми змогли це пройти».

А. Парубій віддав належне високому рівню співпраці між парламентом і урядом. Він зазначив, що вперше за багато років проект бюджету на наступний рік був поданий вчасно, у термін, передбачений законом, і повідомив, що «8 грудня попередньо плануємо вийти на остаточне його обговорення».

У свою чергу, Надзвичайний і Повноважний Посол Японії Шигекі Сумі висловив задоволення станом і темпами проведення реформ в Україні, кроками, що здійснюються в напрямі викорінення корупції. Він висловив сподівання, що «за декілька років економіка підніметься на ноги і українці побачать економічне процвітання» (**Офіційний веб-портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

Голова Верховної Ради А. Парубій звернувся до політичних сил України з ініціативою розглянути та підписати Акт безпеки та відповідальності.

«Цей документ, я переконаний, мають підписати голови парламентських фракцій як угоду між коаліцією та опозицією», – зазначив він. А. Парубій закликав політичні сили, «які є державницькими, незалежно від того, чи вони знаходяться в коаліції чи опозиції, продемонструвати суспільству та нашим зовнішнім партнерам, незважаючи на наші наявні розбіжності, чи в економічних, чи в соціальних питаннях, єдність у питаннях безпеки. «У питаннях безпеки ми займаємо одну позицію і будемо стояти плече до плеча», – зазначив він.

Маючи тактичні розбіжності, сказав А. Парубій, політичні сили залишаються єдиними у стратегічних питаннях. «Ми єдині у питаннях безпеки держави: економічній, мілітарній, енергетичній, гуманітарній та інформаційній», – наголосив він.

А. Парубій підкреслив: «Ми не повинні дати жодного шансу тим, хто хоче повернути країну назад, незалежно від того, як вони себе називають і які вони мають політичні прапори». Глава парламенту запропонував керівникам фракцій обговорити це важливе питання на засіданнях фракцій, а також висловив упевненість, «що рівень спільної відповідальності доволі високий, аби не дати втратити державність» (**Офіційний веб-портал Верховної Ради України** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

Голова Верховної Ради України взяв участь у робочому засіданні Моніторингового комітету Ініціативи «Відкритий парламент» і партнерських організацій.

Голова Верховної Ради України А. Парубій наголошує, що парламент «повинен якісно виконувати законодавчу роботу, а особливо – в умовах здійснення реформ у різних сферах життя держави».

А. Парубій зазначив, що й «сама Верховна Рада повинна реформуватися, працювати відповідно до вимог часу і тих викликів, які стоять перед Україною».

Про це він сказав під час зустрічі з членами Моніторингового комітету Ініціативи «Відкритий парламент» і партнерськими організаціями на їхньому

засіданні у четвер.

Учасники зустрічі обговорили стан виконання Плану дій Відкритого парламенту, визначили пріоритети у цій роботі (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 10.11*).

«Україна виконала усі 144 критерії плану дій з візової лібералізації і очікує від європейської сторони дотримання своїх політичних зобов'язань», – наголосила перший заступник Голови Верховної Ради України І. Геращенко під час конференції «Відносини Україна – ЄС: тест на міцність».

І. Геращенко зауважила, що Україна в умовах військової агресії сумлінно виконала всі зобов'язання та нині очікує від європейської сторони виконання своїх зобов'язань.

Політик відзначила активну роботу парламенту та уряду України у 2015 та 2016 р. у напрямі євроінтеграції. «На сьогодні у Верховній Раді України знаходяться на розгляді 63 законопроекти у сфері європейської інтеграції. За 10 місяців 2016 р. Верховна Рада прийняла 30 законів у цій сфері», – повідомила перший віце-спікер.

За її словами, украї важливим для імплементації Угоди про асоціацію є взаємодія парламенту та уряду України. У цьому контексті політик наголосила на необхідності співпраці заступників міністрів з європейської інтеграції з віце-прем'єр-міністром з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України та профільним комітетом парламенту.

І. Геращенко поінформувала, що нині є деякі сфери, які потребують додаткової уваги при імплементації європейських норм і стандартів. Політик зазначила, що, зокрема, сфери природного середовища, соціальної політики, енергетики, громадського здоров'я, діяльності компаній, оподаткування, санітарні та фітосанітарні заходи, державні закупівлі потребують додаткової уваги зі сторони суб'єктів законодавчої ініціативи.

Перший віце-спікер наголосила на важливості адаптації національного законодавства до стандартів ЄС і закликала суб'єкти законодавчої ініціативи ставитися більш відповідально до підготовки євроінтеграційних законопроектів.

Перший заступник Голови Верховної Ради України поінформувала, що сьогодні на погоджувальній раді голови фракцій і комітетів домовилися ухвалити звернення від імені Верховної Ради України до ЄС, Європарламенту та європейських інститутів щодо того, що Україна повністю виконала всі зобов'язання для запровадження безвізового режиму з ЄС. «Ми очікуємо, що відповідна заява буде проголосована у парламенті», – наголосила політик.

Голова представництва Європейського Союзу в Україні Х. Мінгареллі запевнив у наданні ЄС безвізового режиму для громадян України найближчим часом.

Х. Мінгареллі відзначив реформи антикорупційної політики та судової системи в Україні й зауважив, що проведені реформи спрямовані на поліпшення якості життя українських громадян та одночасно сприяють отриманню безвізового режиму.

Віце-прем'єр-міністр з питань євроінтеграції І. Климпуш-Цинцадзе зазначила, що запровадження безвізового режиму між Україною і Євросоюзом

перебуває на процедурному етапі. «У нас процедурні питання, в тому числі і щодо безвізового режиму. Питання зовсім не в Україні. Україна виконала всі зобов'язання», – наголосила віце-прем'єр-міністр.

Заступник міністра економічного розвитку й торгівлі, торговий представник України Н. Микольська наголосила на необхідності надання додаткових торговельних преференцій ЄС Україні в умовах російської агресії. «За нашими попередніми оцінками, втрати цього року складатимуть близько 900 млн дол. через торгіву агресією Російської Федерації», – заявила Н. Микольська.

Вона поінформувала, що Європейська комісія за результатами діалогу з Україною оприлюднила регламент про надання Україні додаткових торгових преференцій, які можуть надати від 150 до 200 млн дол. США та частково компенсувати втрати, що несе Україна в умовах російської агресії (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 15.11*).

Голова Комітету у закордонних справах Г. Гопко провела зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Македонія в Україні С. Змейкоскі.

Під час зустрічі 10 листопада цього року сторони наголосили на необхідності активізації міжпарламентського діалогу між Україною та Македонією, а також акцентували увагу на спільній зацікавленості щодо поглиблення співробітництва між державами на політичному, економічному та гуманітарному рівнях.

Посол Македонії наголосив на тому, що зміцнення та розвиток відносин між парламентами двох країн є надзвичайно важливим завданням. На думку С. Змейкоскі, це сприятиме зміцненню політичного діалогу та поглибленню співпраці за різними напрямками, у тому числі, в економічній та гуманітарній сферах. У цьому зв'язку сторони досягли принципової домовленості щодо необхідності створення у парламентах України та Македонії відповідних груп дружби, що сприятиме започаткуванню підтримки механізму постійно діючого діалогу на рівні законодавчих органів. Посол Македонії також висловив надію, що після проведення на початку грудня 2016 р. позачергових парламентських виборів у цій країні буде відкрита нова сторінка міжпарламентської співпраці з Верховною Радою України.

Голова Комітету у закордонних справах Г. Гопко висловила за подальший розвиток міжпарламентських відносин двох країн, а також відповіла на запитання щодо перспектив роботи Комітету у закордонних справах. Зокрема, на прохання Посла Македонії, Г. Гопко надала детальну інформацію про законодавчу роботу, спрямовану на успішну імплементацію внутрішніх реформ в Україні.

Окремо було висловлено прохання до македонської сторони надати підтримку делегації України під час розгляду внесеного Україною проекту Резолюції Генеральної Асамблеї ООН щодо ситуації із захистом прав людини в тимчасово окупованому Криму, яка запланована до розгляду на наступному тижні в Нью-Йорку.

У відповідь Посол Македонії підтвердив незмінну позицію його країни щодо питань, які стосуються незалежності та територіальної цілісності

Голова Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин Г. Немиря наголосив, що український уряд має зробити все необхідне для захисту прав вимушених переселенців і громадян, які залишилися на непідконтрольній території Донбасу.

Як заявив Г. Немиря під час прес-конференції на тему: «Ризики подальшої ізоляції: законопроект про тимчасово окуповані території». «Люди, які залишилися на неконтрольованій владою частині території Донбасу, є громадянами України. Обов'язок уряду – подбати про них та захищати їхні права і свободи, а не кидати людей напризволяще. Будь-які спроби на законодавчому або виконавчому рівнях “ізолювати” або “відрізати” Донбас шкодять національним інтересам і суперечать Конституції України та нашим міжнародним зобов'язанням» – сказав він.

У липні 2016 р. група народних депутатів зареєструвала у Верховній Раді доопрацьовану версію проекту закону «Про тимчасово окуповану територію України». Представники міжнародних і правозахисних організацій стурбовані, що таким законом посилюється ізоляція так званих «окупованих територій» і заперечує відповідальність держави щодо захисту прав власних громадян на неконтрольованих урядом територіях. У поточній редакції документ також викривлює міжнародні принципи примирення та постконфліктного врегулювання. 24 жовтня Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців, Благодійний Фонд «Право на захист», Громадська Організація «Крим СОС», Благодійний Фонд «Восток-СОС» та Данська рада з питань біженців оприлюднили спільне звернення щодо зазначеного проекту закону, де висловили серйозне занепокоєння можливими негативними впливами згаданого законопроекту у випадку його прийняття.

«Я повністю поділяю стурбованість і занепокоєння щодо такого закону. Наш Комітет, який не є профільним, розгляне законопроект і врахує звернення міжнародних і громадських організацій з цього питання. Сподіваюся, що інші парламентські комітети та колеги народні депутати також візьмуть до уваги це звернення», – сказав Г. Немиря.

Учасники прес-конференції – представники органів державної влади, міжнародних і правозахисних організацій закликали до спільної роботи над законодавчою базою щодо непідконтрольних уряду України територій та їхнього населення (Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2016. – 10.11).

Члени Комітету з питань національної безпеки і оборони на виїзному засіданні ознайомилися з новими зразками озброєння для української армії.

У виїзному засіданні 10 листопада на військовому полігоні біля населеного пункту Дівички Переяслав-Хмельницького району Київської області взяли участь народні депутати, представники оборонних підприємств, розробники-конструктори, представники державних замовників з оборонного замовлення на підприємствах, в установах і організаціях.

На полігоні пройшов огляд і випробування окремих зразків озброєння, зокрема стрілецької зброї калібром 12,7 мм, снайперських гвинтівок, мінометів калібром 60 мм, 82 мм та міномету «Молот» калібром 120 мм.

Голова Комітету С. Пашинський зазначив, що продемонстровані зразки озброєнь були виготовлені ПАТ «Завод Маяк» та КБ «Артилерійське озброєння», частина з них уже знаходиться на фронті, інші – будуть відправлені туди найближчим часом.

С. Пашинський наголосив, що особливо на передовій чекають на новинку української зброї – 60-мм міномет.

Технічний директор заводу ПАТ «Маяк» В. Синіцин зазначив, що «зазвичай на розробку нового виду озброєння потрібно 8-9 років, натомість українські конструктори впоралися за півроку, нині тривають державні випробування зразків і далі їх візьмуть на постійне використання».

Заступник міністра оборони І. Павловський повідомив, що орієнтовний термін випробування цього міномету становить один місяць, після цього його почнуть постачати в бойові частини.

Учасники засідання мали змогу продемонструвати свій стрілецький вишкіл на окремих представлених зразках.

Присутні на полігоні під час огляду та випробувань представники засобів масової інформації особисто пересвідчилися у можливостях представлених зразків озброєння, які забезпечують обороноздатність нашої держави, та надають можливість гідно протистояти збройній агресії (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 11.11*).

Комітет з питань будівництва, містобудування та житлово-комунального господарства рекомендує Верховній Раді прийняти у другому читанні і в цілому проект закону «Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення за спожиті енергоносії».

Як повідомили у секретаріаті Комітету, у редакції законопроекту № 5273, підготовленій до другого читання, комплексно врегульовані питання реструктуризації заборгованості теплопостачальних і теплогенеруючих організацій, що постачають теплову енергію, за використаний для природний газ перед НАК «Нафтогаз України», підприємств централізованого водопостачання та водовідведення за спожиту для виробництва послуг централізованого водопостачання та водовідведення, постачання холодної води та водовідведення за спожиту електричну енергію перед оптовим постачальником станом на 1 липня 2016 р. Реструктуризація здійснюватиметься відповідно до вимог законодавства України з урахуванням визначених Законом особливостей відповідно до порядку реструктуризації заборгованості, що затверджуватиметься Кабінетом Міністрів України, терміном на п'ять років на підставі укладених договорів.

Врегулювання зобов'язань зі сплати неустойки (штрафів, пені), процентів річних, інфляційних нарахувань, нарахованих на заборгованість за природний газ та електроенергію до 1 липня 2016 р., буде здійснюватись у порядку

списання при виконанні процедури реструктуризації загального боргу за спожиті енергоносії та оплати поточних зобов'язань.

За час опрацювання проекту, прийнятого Верховною Радою за основу 20 жовтня поточного року із скороченням строку підготовки наполовину, до нього надійшло 81 поправка, 45 з яких враховано (у тому числі редакційно, частково та по суті), а 36 поправок відхилено як такі, що суперечать концепції та завданням проекту (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 9.11).

Комітет з питань екологічної політики пропонує посилити захист тварин від жорстокого поводження.

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи рекомендує Верховній Раді України прийняти за основу проект закону України про внесення змін до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» (щодо використання тварин у пересувних цирках) № 5283.

Проект розроблений з метою забезпечення захисту тварин від жорстокого поводження, які перебувають у неволі у пересувних цирках.

Для реалізації цієї мети пропонується доповнити ст. 25 Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження» новою частиною, якою «забороняється використання тварин у пересувних цирках».

Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, практика показує, що у пересувних цирках неможливо створити умови для тварин, які будуть відповідати їхнім біологічним, видовим та індивідуальним властивостям, оскільки гастрольний характер діяльності не дає такої можливості.

Комітет також рекомендує Верховній Раді України прийняти за основу проект закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення гуманного ставлення до тварин з метою морального розвитку суспільства № 5119.

Метою проекту є підвищення відповідальності за прояви жорстокого поводження з тваринами, зменшення кількості випадків жорстокого поводження з тваринами та виховання в суспільстві принципів гуманного та відповідального ставлення до тварин.

Для реалізації цієї мети пропонується доповнити ст. 89 (Жорстоке поводження з тваринами) Кодексу України про адміністративні правопорушення новими адміністративними стягненнями: повторне протягом року порушення норм цієї статті; неналежний нагляд за твариною наслідком якого стала втеча тварини; відмова власника тварини від подальшого утримання тварини внаслідок чого вона стала безпритульною. Суми штрафів пропонується підвищити з 9–21 до 50–100 неоподатковуваних мінімумів громадян.

Законопроектом також пропонується уточнення терміну «жорстоке поводження з тваринами» (внесення змін до Закону України «Про захист тварин від жорстокого поводження») та надати право громадським організаціям, статутною метою яких є захист тварин від жорстокого поводження, подавати позови до суду про припинення права власності на об'єкти тваринного світу (внесення змін до Закону України «Про тваринний світ») (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 11.11)

Народні депутати України взяли участь у щорічній конференції Римського клубу в Берліні.

Цього року захід проходив у Берліні, де українську сторону представляли голова Комітету з питань промислової політики та підприємництва, президент Української асоціації Римського клубу В. Галасюк і заступник голови Комітету у закордонних справах, асоційований член Римського клубу В. Вовк.

Серед учасників щорічного зібрання були присутні федеральний міністр ФРН з питань економічного співробітництва та розвитку Г. Мюллер, лауреат Нобелівської премії миру М. Юнус, професор Д. Медоуз – провідний автор доповіді «Limits to Growth», що започаткувала глобальну концепцію «сталого розвитку», співпрезиденти Римського клубу А. Війкман та Е. Ульріх фон Вайцеккер, експерти, державні діячі та промисловці – члени Римського клубу.

В. Галасюк разом з В. Вовком представили керівництву та членам Римського клубу стратегічний документ стосовно сталого та збалансованого розвитку української економіки в інтересах усього суспільства. В Українській асоціації Римського клубу переконані – адаптація європейської моделі економічної ринкової економіки для задоволення нагальних потреб України в рамках процесу європейської інтеграції матиме вирішальний вплив на конкурентоспроможність країни у сучасному світі, а, отже, повинна бути наріжним каменем стратегії розвитку України ХХІ ст.

Як зауважили народні депутати України, величезний розрив між поточним становищем нашої країни та її реальним потенціалом пояснюється відсутністю власної соціально-економічної стратегії та політики, спрямованої на її реалізацію.

Виходячи з людського, природнього, інфраструктурного та іншого ресурсного потенціалу, Україна може успішно подолати прірву між рівнем життя в успішних країнах шляхом застосування цілеспрямованого, цілісного та довгострокового підходу, спрямованого на стійке, збалансоване та якісне економічне зростання, та його соціально справедливий розподіл і використання.

«Ми покликані бути архітекторами майбутнього, а не його жертвами», – процитував Б. Фуллера В. Галасюк. Голова Комітету з питань промислової політики та підприємництва також підкреслив – шлях економічного зростання, який він разом з колегами-однодумцями відстоює, повністю відповідає поглядам великого українця Б. Гаврилишина. «У своїй книзі “Towards more effective societies” він, зокрема, писав: “Найважливіша мета – пришвидшити зростання ВВП до 8–10 % на рік на тлі зменшення інфляції. З 10-відсотковим зростанням наш ВВП буде подвоюватись кожні сім років, і за 21 рік економіка збільшиться у вісім разів, що дасть змогу нам наздогнати середній рівень по країнах ЄС, де економіка зростає лише на 2–3 % на рік”», – проінформував парламентарій, наголосивши, що саме така політика потрібна Україні (***Офіційний веб-портал Верховної Ради України*** (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

У Верховній Раді відбувся круглий стіл з обговорення перспектив інституалізації лобіювання в Україні на законодавчому рівні.

У заході, організованому Робочою групою при Комітеті з питань

запобігання і протидії корупції, взяли участь представники профільних комітетів і підкомітетів Верховної Ради, їх секретаріатів, структурних підрозділів Апарату Верховної Ради, Інституту законодавства Верховної Ради, експерти громадських організацій.

Народний депутат М. Найєм, відкриваючи засідання, повідомив, що сьогодні у Верховній Раді зареєстровано два законопроекти: «Про лобізм» № 5144 та «Про лобіювання» за № 5144-1, останній з яких було підготовлено Робочою групою Комітету з питань запобігання та протидії корупції.

Необхідність законодавчого врегулювання лобіювання обґрунтовується тим, що в Україні лобістська діяльність досі не врегульована на законодавчому рівні. Водночас Розпорядженням КМУ від 22 квітня 2009 р. № 448-р схвалена Концепція проекту закону «Про вплив громадськості на прийняття нормативно-правових актів».

У виступах членів Робочої групи зазначалося, що лобіювання є одним з усталених і поширених у багатьох демократичних державах світу механізмів цілеспрямованого впливу громадськості на органи державної влади під час прийняття ними нормативно-правових актів. В Україні лобіювання здебільшого розглядається як позаправова діяльність, що не відповідає його природі. Лобіювання, що здійснюється за участю всіх суб'єктів лобістської діяльності шляхом цілеспрямованого впливу на нормотворчу діяльність органів державної влади, їхніх посадових осіб при формуванні та реалізації державної політики у відповідній сфері суспільних відносин, є невід'ємною складовою частиною сучасного політико-правового процесу в демократичному суспільстві. Лобіювання виконує функцію організаційного упорядкування плюралізму суспільних інтересів. До того ж лобіювання є особливим механізмом зворотного зв'язку, що дає змогу суспільно оцінити результати реалізації державної політики.

Під час круглого столу відбулася презентація законопроекту «Про лобіювання» № 5144-1, огляд його базових норм. Зокрема, цим законопроектом пропонується визначити, що «лобіювання – це діяльність суб'єкту лобіювання, спрямована на просування нормативно-правових актів та їх проектів під час процесу розробки, прийняття, скасування або зміни їх Верховною Радою України, представництво та захист інтересів замовника послуг з лобіювання».

Проектом також передбачено розробку та ведення Апаратом Верховної Ради Електронного реєстру суб'єктів лобіювання, проведення попередніх консультацій, що сприятиме більш якісному доопрацюванню законодавчих ініціатив.

Учасники заходу ознайомилися із представленими моделями правової регламентації лобіювання в Україні, а також провідними сучасними світовими тенденціями та практиками.

Доповідачі стосовно законопроекту відзначили, що він розроблений з урахування рекомендацій Ради Європи.

Під час заходу відбулося експертне обговорення перспектив інституалізації лобіювання в Україні.

Учасники заходу здебільшого підтримали необхідність запровадження профільного законодавства з лобіювання та обговорили очікувані результати від його впровадження. Зокрема, у виступах зазначалося, що врегулювання

правових основ взаємодії між громадськістю та органами державної влади стосовно здійснення лобістської діяльності дасть змогу:

– оптимізувати діалог між суспільством і державою, зробити прозоре лобіювання;

– забезпечити рівні права громадян, інститутів громадянського суспільства та суб'єктів господарювання щодо впливу на органи державної влади, їх посадових і службових осіб під час прийняття формування та реалізації державної політики.

Прийняття відповідного закону також посилить прозорість та ефективність діяльності органів державної влади, їхніх посадових і службових осіб, дасть можливість активізувати взаємодію зазначених органів з громадянами, інститутами громадянського суспільства та суб'єктами господарювання, якщо прибрати корупційну складову у лобістської діяльності; мінімізувати кількість правопорушень, які мають ознаки корупції, корупційних діянь і злочинів у сфері службової діяльності шляхом запровадження комплексного механізму здійснення контролю за провадженням лобістської діяльності.

Під час круглого столу були висловлені зауваження та пропозиції для врахування у подальшій роботі над законопроектом (*Офіційний веб-портал Верховної Ради України (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2016. – 10.11*).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Президент П. Порошенко та президент Республіки Словенія Б. Пахор за підсумками проведених переговорів прийняли Спільну Декларацію про співробітництво країн.

У Декларації відзначається спільність позицій у безпекових питаннях. Документ засвідчує наявність перспектив для подальшого розвитку двостороннього співробітництва, зокрема в торговельно-економічній, науково-технічній та інших галузях. Сторони визначились зі співпрацею в рамках міжнародних організацій, а також вказали на перспективність налагодження співробітництва у сфері гуманітарного розмінування.

Документ відзначає важливість дослідження подій, які є спільною історією України та Словенії в контексті 100-ї річниці Першої світової війни.

Декларацією визначаються пріоритетні напрями двостороннього співробітництва, до яких належать, зокрема співпраця у галузі безпеки з метою подолання та попередження нових викликів і загроз; поєднання необхідних зусиль задля припинення акту агресії Росії на Донбасі та відновлення суверенітету України на території Криму; розвиток міжпарламентського, секторального та регіонального співробітництва; подальше поглиблення зв'язків України та Словенії у культурно-гуманітарній сфері (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 8.11*).

У рамках офіційного візиту до Республіки Словенія Президент П. Порошенко зустрівся з Головою Державних Зборів Словенії М. Брглесом.

Співрозмовники обговорили співробітництво в рамках міжнародних

організацій, у тому числі на рівні парламентських делегацій.

Глава словенського парламенту запевнив українську сторону в послідовній підтримці територіальної цілісності й суверенітету України та висловив готовність до подальшої співпраці з Україною в цій сфері.

Сторони засудили масові порушення прав людини, зафіксовані міжнародними організаціями в окупованому Росією Криму.

Голова Державних Зборів Словенії висловився за продовження санкцій проти Росії до відновлення територіальної цілісності України.

Співрозмовники наголосили на важливості розширення міжпарламентської співпраці, зокрема між групами українсько-словенської дружби.

П. Порошенко подякував словенській стороні, яка впродовж двох останніх років прийняла на лікування 240 дітей з Донбасу, батьки яких загинули внаслідок військової агресії Росії проти України, а також дітей, батьки яких були поранені або загинули під час Революції гідності (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 8.11*).

Під час офіційного візиту до Республіки Словенія Президент П. Порошенко провів переговори з прем'єр-міністром Словенії М. Цераром.

Глава Української держави відзначив зацікавленість України в посиленні торговельно-економічної та інвестиційної співпраці з Республікою Словенія. Було наголошено, що зона вільної торгівлі України з Євросоюзом відкриває для цього нові можливості.

Керівник словенського уряду надав високу оцінку прогресу України у здійсненні реформ в економіці. Він назвав здійснення реформ в Україні багатообіцяючим і підтвердив інтерес до розширення двостороннього співробітництва.

Під час зустрічі було домовлено здійснити в прискореному порядку процедури, необхідні для відновлення прямого авіаційного сполучення між країнами.

Президент запросив словенські компанії взяти участь у приватизації в Україні.

П. Порошенко висловив вдячність словенському уряду за надану практичну допомогу у зв'язку з російською агресією на Донбасі, зокрема надану телерадіопередавальну техніку та гуманітарну допомогу.

Сторони домовилися реалізувати проекти з розмінування та захисту цивільного населення на Донбасі в рамках Міжнародного трастового фонду з підвищення рівня безпеки людини. З цією метою буде укладено міжурядову угоду у сфері протимінної діяльності.

Прем'єр Словенії також наголосив на повній підтримці його країною надання українцям безвізового режиму з країнами ЄС (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 8.11*).

Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з президентом Республіки Вірменія С. Саргсяном.

Глави держав відзначили обопільну налаштованість розвивати двостороннє співробітництво в усіх сферах, що становлять взаємний інтерес.

Було наголошено на важливості поглиблення торговельно-економічної складової співпраці між Україною та Вірменією. У цьому контексті було домовлено розглянути терміни проведення чергового засідання Спільної міждержавної українсько-вірменської комісії з питань економічного співробітництва.

Обговорювалось також співробітництво в гуманітарній сфері. Президент П. Порошенко висловив вдячність за сприяння вірменської сторони роботі філіалу Тернопільського національного економічного університету у м. Єреван.

Окрему увагу глави держав приділили взаємодії між Україною та Вірменією в рамках ООН (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 11.11***).

Президент П. Порошенко провів телефонну розмову з президентом Азербайджанської Республіки І. Алієвим.

Глава Української держави привітав лідера Азербайджану з Днем Державного прапора, який відзначається 9 листопада.

Співрозмовники висловили задоволення станом виконання домовленостей за підсумками V засідання Ради Президентів, що відбулося в Баку 14 липня.

Президент України подякував І. Алієву за незмінну та послідовну підтримку суверенітету та територіальну цілісності України.

Співрозмовники також обговорили питання координації дій та взаємної підтримки в рамках ООН та інших міжнародних організацій.

П. Порошенко запросив президента Азербайджану відвідати Україну з офіційним візитом, і запрошення було з вдячністю прийнято (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 9.11***).

Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з президентом Білорусі О. Лукашенком.

Співрозмовники домовилися активізувати політичний діалог на всіх рівнях.

Президенти України та Білорусі також обговорили співпрацю в рамках ООН та інших міжнародних організацій.

П. Порошенко та О. Лукашенко привітали позитивні результати Міждержавної українсько-білоруської комісії з питань торгово-економічної співпраці, чергове засідання якої відбулося 10 листопада у Мінську.

Президенти констатували позитивну динаміку двосторонньої торгівлі, зокрема ріст товарообігу між Україною та Білоруссю (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 10.11***).

Президент України П. Порошенко провів телефонну розмову з Комісаром ЄС Й. Ганом.

Глава держави подякував за підтримку України, висловлену у вітальному листі президента Європейської Ради Д. Туска та президента Європейської Комісії Ж.-К. Юнкера на адресу новообраного президента США Д. Трампа.

Співрозмовники відзначили важливість збереження трансатлантичної єдності та готовність тісно співпрацювати з новою президентською адміністрацією США для допомоги Україні у протидії російській агресії.

Комісар ЄС запевнив у незмінній та послідовній підтримці України з боку Європейського Союзу у питанні відновлення суверенітету та територіальної цілісності, а також усебічного сприяння реформам.

Співрозмовники обговорили ряд актуальних питань порядку денного Україна – ЄС, зокрема запровадження безвізового режиму для громадян України. Комісар ЄС вчергове наголосив, що Україна виконала всі критерії і в найближчі тижні Європейський Союз має виконати власні зобов'язання.

Важливу увагу було приділено завершенню ратифікації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також проблемі зміцнення енергетичної безпеки в Європі.

Глава держави наголосив, що рішення Європейської Комісії щодо розширення доступу «Газпрому» до газопроводу Opal не відповідає духу Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та Договору про Енергетичне Співтовариство.

Президент України та Комісар ЄС домовились активізувати зусилля для забезпечення результативного проведення Саміту Україна – ЄС 24 листопада 2016 р. у Брюсселі (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 10.11***).

Президент України П. Порошенко прийняв делегацію УЄФА на чолі з президентом цієї організації А. Чеферіном.

Глава держави привітав А. Чеферіна з нещодавнім обранням на посаду Президента УЄФА.

П. Порошенко наголосив, що внаслідок російської агресії на Донбасі більше 200 тис. дітей з України втратили свої домівки. Він подякував УЄФА за фінансову допомогу в соціальній інтеграції внутрішньо переміщених дітей в Україні в рамках співпраці з Дитячим фондом УЄФА.

Глава держави відзначив принципову позицію УЄФА щодо заборони проведення офіційних футбольних змагань в окупованому Росією Криму та закликав Президента УЄФА дотримуватись її надалі. А. Чеферін запевнив, що ця позиція УЄФА щодо Криму буде незмінною.

Президент УЄФА привітав Україну із запланованим на 2018 р. проведенням фіналу Ліги Чемпіонів УЄФА в Києві.

Він висловив впевненість у тому, що це футбольне свято стане найкращим подарунком цінителям футболу та українським вболівальникам (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 11.11***).

Президент П. Порошенко під час зустрічі з представниками обкрадених вкладників банку «Михайлівський», користуючись правом законодавчої ініціативи, вніс до Верховної Ради проект закону щодо захисту ошуканих вкладників банків.

Президент нагадав, що вже зустрічався на Софійській площі з представниками обкрадених вкладників банку «Михайлівський», де пообіцяв зробити все можливе та знайти механізми для захисту їхніх інтересів.

Глава держави визначив цей проект закону «Про внесення змін до закону про систему гарантування вкладів фізичних осіб щодо відшкодування фізичним особам шкоди завданої зловживаннями в сфері банківських і фінансових послуг» як невідкладний. «Звертаюся до парламентарів з проханням у вівторок поставити його на голосування та проголосувати», – додав Президент.

Документ був розроблений за участі Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів, правоохоронних органів. За словами глави держави законопроект передбачає надання права Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, після ретельного вивчення всіх обставин укладання кожної конкретної депозитної угоди і після розроблення порядку виплат, забезпечити повернення коштів.

При цьому глава держави запевнив: «Нікому не дамо зловживати цим законом. Ті, хто були задіяні в сумнівних схемах будуть нести відповідальність, але чесних людей ми маємо захистити».

«Спільними зусиллями команди Президента України, Національного банку, Фонду гарантування вкладів, уряду, включно з Міністерством фінансів, правоохоронними органами маємо створити надзвичайно ефективну систему захисту проти подібних шахрайських дій. Ключова позиція – це справедливість», – наголосив Президент і запевнив що робить усе, щоб справедливість була досягнута.

Голова Спілки вкладників банку «Михайлівський» О. Мосін від імені ініціативної групи подякував Президентові за зустріч та чітку позицію на захисті прав ошуканих вкладників. Він висловив сподівання, що сьогоднішня законодавча ініціатива Президента зможе реально вирішити проблеми великої кількості людей, яких обдурили шахраї під виглядом банківської установи.

«Цей законопроект дає можливість людям повернути свої вклади, а шахраям-банкірам включається “червоне світло” для того, щоб вони більше не могли в такий спосіб ошукувати людей», – О. Мосін.

У зустрічі також узяли участь перший віце-прем’єр-міністр України С. Кубів, міністр фінансів України О. Данилюк, перший заступник Голови СБУ В. Маліков, представники Національного банку України та Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (***Офіційне інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 11.11).***

Глава держави, відповідно до ст. 93 Конституції України та ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори України», вніс на розгляд Верховної Ради України проект закону України «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» (Стамбульська конвенція).

Законопроектом передбачена ратифікація Стамбульської конвенції та запровадження застосування в законодавстві України міжнародних стандартів запобігання та протидії насильству щодо жінок і домашньому насильству.

Набрання чинності для України цієї конвенції сприятиме протидії дискримінації за гендерною ознакою, забезпечить додаткові гарантії права на рівність між чоловіками і жінками, усуне правові положення, які спричиняють дискримінацію та удосконалить цивільно-правові засоби захисту потерпілих від насильства (*Офіційне інтернет-представництво Президента України* (<http://www.president.gov.ua>). – 2016. – 12.11).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман у п'ятницю провів зустріч із віце-президентом Європейського інвестиційного банку В. Гудак. Сторони обговорили напрями поглиблення співпраці та потенційні сфери реалізації спільних проєктів.

В. Гройсман наголосив, що уряд надає особливого значення спільній роботі України та Європейського інвестиційного банку та зацікавлений у поглибленні двосторонньої співпраці.

Зокрема, серед пріоритетів взаємодії – модернізація української залізниці, підтримка проєктів будівництва гідроакумулювальної електростанції, енергоефективності, інфраструктури та ін.

Також уряд зацікавлений у підписанні Фінансової угоди щодо проєкту «Вища освіта. Енергоефективність», який дасть змогу вищим навчальним закладам забезпечити ефективне використання енергії.

Прем'єр-міністр підкреслив, що у результаті фінансової децентралізації місцеві бюджети в Україні значно зросли і мають можливості та ресурси, щоб співпрацювати з міжнародними фінансовими організаціями, обслуговувати запозичення та вдало реалізовувати проєкти.

Окремо очільник уряду наголосив на необхідності покращення роботи щодо виконання інвестиційного портфеля. Так, з обсягу проєктів, що реалізуються в Україні у 2 млрд євро, використано лише 400 млн грн.

За його словами, потрібно систематизувати управління проєктами, зменшити вплив бюрократії, щоб ресурси були найбільш ефективно використані.

У свою чергу віце-президент Європейського інвестиційного банку В. Гудак зазначив, що всі країни Європейського Союзу хочуть бачити Україну сильною і своїм стратегічним партнером.

За його словами, Європейський інвестиційний банк зацікавлений у реалізації проєктів в Україні та розширенні співробітництва. Зокрема, в аграрній сфері, впровадженні інновацій у сфері освіти. Він також відзначив високий рівень кваліфікації українських ІТ-фахівців.

«Ми маємо на підготовці інші проєкти. Ми хочемо рухатися вперед ще швидше, щоб стати надійним партнером для України», – зазначив віце-президент Європейського інвестиційного банку В. Гудак. «Україна має чудових молодих, талановитих людей, але не тільки особистості, але й компанії. Ми можемо тут добре попрацювати та проінвестувати для того, щоб Україна стала модернізованою та передовою країною», – наголосив він (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 11.11).

Уряд розблокував будівництво нового корпусу національної дитячої лікарні «Охматдит», що дасть змогу ввести у дію перший пусковий комплекс улітку 2017 р. Про це заявив Прем'єр-міністр України В. Гройсман, спілкуючись із журналістами, після огляду будівництва нового лікувально-діагностичного корпусу національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит».

«Ми фактично розблокували будівництво цього об'єкта та розпочали проведення будівельних робіт з метою того, щоб ми не зупиняючись завершили цю лікарню, – заявив В. Гройсман. – Наше завдання – щоби перший пусковий комплекс був завершений до середини літа».

Прем'єр-міністр нагадав, що відновлення будівництва клініки було одним з перших дій уряду після свого формування. З липня він доручив опікуватися цим питанням віце-прем'єр-міністру України В. Кістіону спільно з в. о. міністра охорони здоров'я України У. Супрун.

Прем'єр-міністр наголосив, що новий корпус лікарні не будувався з 2012 р. У певний період часу зникла проектно-кошторисна документація, що до того ж передбачала фінансування будівництва об'єкта за завищеними цінами, а також корупційні зловживання.

Так, проектно-кошторисна та тендерна документація була складена під конкретних виробників певного медичного обладнання за завищеними у декілька разів цінами.

Уряд переглядає всю проектну документацію та використовує електронну систему публічних закупівель ProZorro для того, щоб усі охочі виробники могли взяти участь у тендері та запропонувати найменшу ціну. Вартість обладнання становить половину суми будівництва корпусу лікарні, зауважив В. Гройсман.

«Ми налаштовані на те, щоби використати кошти на обладнання максимально ефективно, щоби закупити обладнання краще і за дешевшою ціною. Тим самим, ми зможемо зекономити бюджетні кошти», – зазначив глава уряду.

Прем'єр-міністр зазначив, що дехто створює юридичні перепони процесу добудови лікарні, оскільки уряд прибрав можливості для корупції в питанні будівництва об'єкта.

«Хай себе бавлять – ми будемо будувати лікарню, і ми її добудуємо. Коли хтось хотів заробити на цьому сотні мільйонів, і коли зруйновані всі абсолютно можливості корупційно витягувати кошти з цього об'єкта, зрозуміло, що це комусь не подобається. Але мені абсолютно байдуже. Для нас принципово важливо якісно, швидко і за мінімальними цінами побудувати цей об'єкт», – наголосив В. Гройсман.

Ще залишаються певні технічні питання, які вирішуються під час будівництва. Прем'єр-міністр задоволений ходом ведення робіт.

«Найголовніше, що ми розрубали всі ті вузли, які були тут “зав'язані” для того, щоб цей об'єкт ніколи не був побудований. Ми відновили всю проектно-кошторисну документацію. Ми провели всі необхідні тендери. Ми розблокували по судам. Ще поки що нам чинять опір, у тому числі й для того, щоб нас зупинити. Але ми завершимо це будівництво, у мене немає жодного сумніву. І технічно, і технологічно це абсолютно реально», – підкреслив В. Гройсман.

Прем'єр-міністр у понеділок ознайомився з ходом будівництва нового

сучасного лікувально-діагностичного комплексу Національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит», зокрема приміщень корпусу, підземного паркінгу та центральної вхідної групи (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 14.11).

Уряд готує першу хвилю дерегуляції господарської діяльності і має намір вжити заходів по відношенню до тих структур, які «п'ють кров» з українського бізнесу. Про це заявив Прем'єр-міністр України В. Гройсман у вівторок 8 листопада під час наради щодо дерегуляції господарської діяльності та покращення бізнес-клімату.

Відкриваючи нараду, В. Гройсман зазначив, що реальна дерегуляція потрібна для викорінення тих речей, які заважають розвитку підприємництва, національної економіки.

«Маємо прийняти ряд рішень, за яким бізнес реально відчує, що ситуація змінюється і є певне розуміння з боку влади, як сьогодні живеться у реальному секторі», – заявив глава уряду.

«Я не буду ці втручання терпіти, це неприпустимо. До земельників (представники Державної служби України з питань геодезії картографії та кадастру), будівельників (представники Державної архітектурно-будівельної інспекції України) є найбільше питань», – підкреслив В. Гройсман. Він зазначив, що в сферах будівництва та земельних відносин «є багато речей, які стримують розвиток відповідних галузей».

Прем'єр-міністр нагадав, що в Україні створено Офіс залучення та підтримки інвестицій, що збиратиме інформацію щодо ведення бізнесу по всій країні. «Ми зберемо та систематизуємо всю інформацію і по обленерго, хто там кров п'є, і по будівельниках, хто там кров п'є, і по земельниках», – зазначив В. Гройсман.

«Вони стримують економічне зростання. Якщо вони стримують економічне зростання, ми зв'язані по руках і ногах, не можемо підвищити якість життя людей. Йому просто здається, що він бере тисячу доларів хабаря, ні – він знищує нашу державу. Ваше завдання – забрати всі підвалини для того, щоб це не відбувалося», – наголосив глава уряду, звертаючись до керівників відповідних органів щодо необхідності викорінення зловживань.

Учасники наради обговорили пріоритети у дерегуляції господарської діяльності. Серед них: питання прийняття ліцензійних умов (фінансові послуги, перевезення, телекомунікації, лікарські засоби, протипожежне призначення, лотереї, промисловий вилов біоресурсів, спеціальні технічні засоби), очищення регуляторного поля від незаконних і неактуальних актів, дерегуляція в ІТ-секторі, зменшення переліку товарів подвійного використання, скасування мінімальної ціни на нотаріальні послуги, лібералізація міжобласних автобусних перевезень, правила розробки нафтових і газових родовищ, удосконалення правил видачі дозволів на спецводокористування, а також системи електронного обліку деревини та скасування заборони на змішування зерна різних сортів.

Презентуючи рішення у напрямі дерегуляції, запропоновані Прем'єр-міністром, заступник міністра економічного розвитку та торгівлі України М. Нефьодов зазначив, що вони були обрані зокрема, базуючись на рейтингу

Doing Business, антикорупційних заходах та умовах Меморандуму про співпрацю України з Міжнародним валютним фондом і європейської макрофінансової допомоги.

Під час наради прем'єр-міністр висловив пропозицію розглядати питання дерегуляції на засіданнях уряду один раз на місяць, щоб «стимулювати абсолютно всіх у прямому ефірі відповідати на запитання».

У нараді взяли участь члени Кабінету Міністрів, керівництво Державної архітектурно-будівельної інспекції України, Державної служби України з питань геодезії картографії та кадастру, Державної регуляторної служби України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), Офісу із залучення та підтримки інвестицій, а також представники Нацкомфінпослуг, Офісу ефективного регулювання та Стратегічної консультативної групи підтримки реформ в Україні (SAGSUR) (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2016. – 8.11).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман провів зустріч з президентом УЄФА А. Чеферіном. Співрозмовники обговорили питання проведення Фіналу Ліги Чемпіонів УЄФА, що пройде в Києві у травні 2018 р.

«Проведення фіналу Ліги чемпіонів у 2018 р. є вагомим проектом, але Україна до нього готова. Я глибоко переконаний у тому, що ми проведемо всі необхідні заходи для якомога кращого проведення Ліги чемпіонів у Києві. Я точно знаю, що ми спільно підготуємо максимально якісний захід», – наголосив В. Гройсман.

У цьому контексті глава уряду висловився за оновлення операційного плану підготовки до заходу.

Прем'єр-міністр підкреслив, що український уряд підтримує масовий спорт у країні та має амбітний план наступного року розпочати масштабне відновлення стадіонів по всій країні.

«Я думаю, що це буде дуже гарним сигналом для всіх тих, хто опікується спортом, футболом, для всіх тих, хто має бажання займатися цим прекрасним видом спорту. І це буде і нам державний внесок у розвиток», – зазначив В. Гройсман.

Він наголосив, що Україна завжди традиційно мала гарну футбольну школу і футбол завжди займав особливе місце серед українців.

У цьому контексті прем'єр-міністр зауважив, що уряд зацікавлений в створенні стратегії розвитку футболу і буде практично підходити до її реалізації.

«Український футбол буде мати успіх», – підкреслив він (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2016. – 11.11).

Серед планів уряду на наступний рік – зміна системи професійно-технічної освіти країни, що дасть змогу підвищити якість підготовки фахівців і дасть поштовх розвитку економіки. Про це заявив прем'єр-міністр України В. Гройсман під час спілкування із журналістами у Херсонській державній морській академії.

«Для нас дуже важливо змінити якість системи освіти, особливо

професійно-технічної освіти. Висококваліфіковані кадри, які сьогодні потрібні економіці країни, мають бути підготовлені на високому рівні. Але для цього потрібно перезавантажити і програми підготовки, і обладнання, на якому готують молодих людей, які йдуть працювати в реальний сектор економіки», – заявив В. Гройсман.

За його словами, бази навчання та технології вітчизняної професійно-технічної освіти застаріли.

«Для нас дуже важливо у наступному році відродити освіту, зробити технічну модернізацію вузів, зробити так, щоб кожен, хто прийшов до навчання, отримав свої знання, необхідні навички, прийшов працювати і створював економічне зростання», – заявив він.

Прем'єр-міністр наголосив, що потрібно відновити економічне зростання країни, а все, що буде отримано від цього зростання, інвестувати у якість життя людей та створення якісного комфортного середовища для людей.

Для того, щоб забезпечити економічне зростання, потрібні сучасні знання, які дадуть можливість Україні бути конкурентною, зазначив В. Гройсман.

Україна має стати потужним виробником у багатьох секторах, у яких є сьогодні потенційні можливості, зокрема в аграрній, ІТ, фармацевтичній сферах, легкій промисловості, машинобудуванні, для того, щоб перестати бути сировинним придатком економік інших країн.

«Наше завдання полягає в тому, щоби вирвати з постійних проблем нашу державу і врешті-решт поставити її на правильний курс розвитку», – підкреслив глава уряду.

«Ключову роль у нашій країні має відіграти молодь – освічена, молодь, яка має мотивацію та може бути успішною», – наголосив він (*Урядовий портал* (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 10.11).

Прем'єр-міністр України В. Гройсман виступає за кадрове оновлення Міністерства охорони здоров'я України, що дасть змогу звільнити його від чиновників, що саботують необхідні зміни.

Під час засідання уряду у середу звертаючись до в. о. міністра охорони здоров'я України У. Супрун прем'єр-міністр заявив: «Уляна, я вас дуже прошу, “зачистити” Міністерство від ворогів держави і людей. Звільняйте їх, підпишіть наказ про реорганізацію Міністерства – усіх на вулицю – тих, хто не розуміє, навіщо він там знаходиться – і давайте оголошуйте чесні конкурси, відкриті і публічні, запрошуйте людей для того, щоб наводити порядок далі».

За його словами, деякі чиновники міністерства, що працюють десятки років, чинять спротив впровадженню необхідних рішень.

«Ми тільки підбираємося до суті, знаходять якісь зачіпки, знаходять якісь моменти, не беруть трубку, не виходять (на зв'язок). Це катастрофа!» – підкреслив В. Гройсман.

Прем'єр-міністр навів приклад наради Міністерства охорони здоров'я, що нещодавно була проведена під його головуванням: «Напроти тебе сидять чиновники – начальник відділу, начальник управління – вони просто в очі дивляться і тебе дурять».

Глава уряду наголосив, що система охорони здоров'я корупційно хвора.

«Саботаж усередині (Міністерства), на фармаринку, реєстр пацієнтів – у

приватних руках – нормальної лексики не вистачає», – зазначив В. Гройсман.

Говорячи про запровадження системи референтного ціноутворення та реімбурсації ліків за трьома категоріями, прем'єр-міністр подякував «за мужність» і роботу в. о. міністра охорони здоров'я України У. Супрун і міністру Кабінету Міністрів України О. Саєнку: «Вони разом на своїх плечах витягли цю тему», – зазначив глава уряду (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 9.11*).

8 листопада відбулося перше засідання Міжвідомчої робочої групи з питань реформування концесійного законодавства при Мінекономрозвитку. Робоча група спільно з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) працюватиме над новою редакцією Закону України «Про концесії».

«Сьогодні передача об'єктів державної власності у концесію регулюється чотирма різними законами, які подекуди суперечать одне одному, – пояснює перший заступник міністра економічного розвитку і торгівлі Ю. Ковалів, яка очолює робочу групу. – При цьому в чинному законодавстві не визначені прозорі процедури ініціювання, підготовки концесійних проектів, прийняття рішення щодо доцільності чи недоцільності їхнього впровадження».

Нова редакція Закону України «Про концесії» систематизує чинні Закони України, які регулюють здійснення концесій та гармонізує їх із законодавством про державно-приватне партнерство (ДПП). Гармонізації з законодавством про ДПП необхідна, оскільки концесія є однією із форм державно-приватного партнерства.

«Концесія працює в більшості цивілізованих країн і є більш оптимальним способом розпоряджатися державними активами, ніж, наприклад, оренда. У випадку концесії всі капіталовкладення в об'єкт належать державі, тому механізм концесії можна і варто застосовувати для портів, доріг, інфраструктурних об'єктів», – наголошує Ю. Ковалів.

До складу робочої групи увійшли Мінекономрозвитку, Мінінфраструктури, Міненерговугілля, Мінрегіон, Мінфін, народні депутати, представники секретаріатів Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики та Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва, заступник бізнес-омбудсмена (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>). – 2016. – 8.11*).

14 листопада 2016 р. о 14:15, розпочався процес насування Арки (НБК) на об'єкт «Укриття» четвертого енергоблоку Чорнобильської АЕС, який був зруйнований під час катастрофи 26 квітня 1986 р.

Встановлення НБК зробить майданчик ЧАЕС безпечним для проведення робіт із демонтажу конструкцій, поводження з паливовмісними та радіоактивними матеріалами в середині об'єкта «Укриття».

Наразі найбільша з коли-небудь побудованих рухома наземна конструкція довжиною 165 м, висотою 110 м і загальною вагою 36200 т насувається в проектне положення та вже перемістилася на відстань шести метрів. Після аналізу початкового етапу руху процес насування продовжиться і має завершитися найближчими днями.

Насування НБК відбувається за допомогою спеціальної системи, яка складається з 224 гідравлічних домкратів і дає змогу пересувати конструкцію на відстань 60 см за один цикл. Передбачається, що весь процес триватиме до чотирьох днів із загальним часом безперервного руху приблизно 33 години. Нагадаємо, що НБК був збудований поблизу 4-го енергоблоку ЧАЕС і має подолати 327 м, щоб накрити об'єкт «Укриття».

У листопаді 2017 р. планується ввести об'єкт в експлуатацію та розпочати роботи з демонтажу нестабільних конструкцій.

Проектом передбачено, що нова споруда буде експлуатуватись упродовж 100 років і коштуватиме 1,5 млрд євро.

Міністр екології та природних ресурсів України О. Семерак сказав: «Початок процесу насування Арки на Чорнобильській АС на об'єкт “Укриття” – це старт завершення 30-річної боротьби з наслідками чорнобильської катастрофи. Будівництво унікальної технологічної конструкції, аналогів якої немає у світі, заслуга потужної групи інженерів і будівельників. Це – історичний крок до покращення екологічної безпеки у зоні відчуження і світі. І він став можливим завдяки величезній міжнародній підтримці. Об'єднання 40 країн-вкладників і країн-донорів навколо однієї мети – захист людства від радіоактивних наслідків трагедії, ще один доказ того, що питання екологічної безпеки в світовій політиці серед пріоритетних. Вірю, що перетворення зони відчуження в безпечну територію стане прикладом, зміни курсу екологічної політики в Україні в цілому».

«Насування Арки на об'єкт “Укриття” можна сміливо назвати найважливішим етапом у реалізації цього проекту, перед введенням споруди в експлуатацію, та здійснення головної місії – забезпечення на 100 років захисту від радіоактивних випромінювань. НБК для зони відчуження – це новий “подих” і можливість позитивних трансформацій у майбутньому», – наголосив Голова Державного агентства України з управління зоною відчуження В. Петрук.

Генеральний директор ЧАЕС І. Грамоткін сказав: «Для нас ця арка – не просто 36 тис. т металевих конструкцій. Це 36 тис. т нашої віри в успіх, у цей майданчик, наших людей та Україну».

Директор Відділу ядерної безпеки ЄБРР В. Новак додав: «Це – кульмінація багатьох років важкої праці України та міжнародної спільноти. Реалізація проекту НБК стала можливою лише завдяки підтримці понад 40 країн-вкладників і донорів Чорнобильського фонду “Укриття”. Ця нова споруда є прикладом того, чого можна досягти рішучими та координованими зусиллями з великодушною підтримкою акціонерів ЄБРР».

Керівник проекту будівельної компанії «Новарка» Н. Кай сказав: «Це унікальний проект, і ми надзвичайно пишаємося тим, чого нам вдалося досягти разом з нашими партнерами. Новий безпечний конфайнмент є демонстрацією сучасних технічних можливостей. Проте, враховуючи обставини, ми всі маємо сподіватися, що подібну споруду більш ніколи не доведеться будувати на місці ядерної аварії та в радіоактивно забрудненому середовищі».

Компанія «Новарка», що побудувала НБК, є консорціумом французьких будівельних компаній «Буйг» і «Вінсі». Будівництво розпочалося у 2012 р. після масштабних підготовчих робіт на майданчику. Через великі розміри НБК його довелося будувати двома частинами, що були підняті та успішно з'єднані одна з

одною у 2015 р. Усередині арки НБК встановлено кран для майбутнього демонтажу конструкцій об'єкта «Укриття». НБК має проектний термін експлуатації 100 років (*Урядовий портал (<http://www.kmu.gov.ua>)*. – 2016. – 14.11).

ПОЛІТИКА

Россия планирует дестабилизировать ситуацию в Украине, чтобы добиться досрочных выборов и смены внешнеполитического курса страны, сообщил начальник департамента защиты национальной государственности Службы безопасности А. Дублик.

Он заявил, что такую информацию СБУ получила в сотрудничестве со службой внешней разведки.

Представитель СБУ отметил, что спецслужба зафиксировала выезды отдельных организаторов акций в Россию для получения денег и инструкций. «Цель плана – внутренняя дестабилизация, организация досрочных выборов в Украине, усиление позиций российских сил в новом парламенте с перспективой ревизии европейского курса и изменения внешнеполитического вектора государства», – сказал он.

По информации СБУ, активные действия должны начаться 15 ноября на акции протеста банковских вкладчиков. С 17 ноября акцент протестных акций планируется сместить на вопрос повышения тарифов.

Так называемый протест должен перерасти в блокирование правительственных структур и сопровождаться расширением требований к власти.

При этом, по данным СБУ и службы внешней разведки, российские сценаристы планируют массовые беспорядки.

Предполагается, что сотрудники правоохранительных органов получают повреждения, и по российским каналам это будет представлено как то, что украинская власть не может контролировать ситуацию в столице и регионах.

«Первой контрольно-промежуточной датой должно стать 24 ноября, когда должен пройти саммит Украина – ЕС, посвященный завершению вопроса о предоставлении Украине безвизового режима. В случае создания картинки 15–17 ноября, которая должна продемонстрировать, что украинская власть не контролирует... это должно стать дополнительным основанием для пророссийски настроенных сил в Европарламенте, чтобы отложить этот вопрос на неопределенное время», – сказал он (*ForUm (www.for-ua.com/)*. – 2016. – 14.11).

Силловые ведомства Украины готовятся к вероятным акциям протеста в стране. На базе СНБО создан штаб для реагирования на всплеск митинговой активности. Об этом сообщают источники Корреспондент.net, близкие к оргструктурам штаба.

В числе планируемых мер – разгон акций протеста и введение военного положения в Киеве, если ситуация перейдет в стадию силового противостояния.

Штаб возглавил секретарь СНБО А. Турчинов. По данным источников, в

структуру также вошли министр внутренних дел А. Аваков, генпрокурор Ю. Луценко, глава Генштаба В. Муженко, представители СБУ и разведки, а также нардеп С. Пашинский.

Первое совещание штаба прошло в воскресенье на Банковой. Как стало известно изданию, решений было принято несколько.

Полиции предписано не допускать в столицу транспорт с протестующими, властям Киева и силовым структурам – любым способом не дать установить аппаратуру и палатки на Майдане. Мэрия должна для этого добиться через суд запрета на проведение массовых акций в центре столицы.

Нардепам от коалиционных фракций (БПП и Народный фронт) предложено организовать из спортсменов и сотрудников частных охранных структур отряды по типу «титишук», которые помогут силовикам разогнать акции, если это потребуется.

На разведку и СБУ возложили обнародование информации о «российском следе» в намечающихся протестах. Также поручено проработать вопрос отключения ТВ и блокирования интернет-сайтов.

Если все эти меры не дадут эффекта, и акции протеста примут масштабный характер с блокадой админзданий, силовики получают приказ на разгон акций протеста и арест их руководителей. Для этого предполагается задействовать части Нацгвардии, ВСУ и спецназ СБУ.

Аппарату СНБО на совещании уже поручено готовить проекты актов о введении военного положения и комендантского режима в Киеве, утверждают источники (*Корреспондент.net (www.korrespondent.net/)*. – 2016. – 13.11).

В СНБО не создавали штабов по борьбе с протестной активностью. Об этом заявила пресс-служба Совета нацбезопасности, комментируя информацию, опубликованную Корреспондент.net.

По ранее опубликованной информации, в штаб вошли руководители силовых ведомств с целью купирования возможных акций протеста в центре Киева – в том числе, и силовым путем.

Однако в ведомстве А. Турчинова говорят, что силовики работают в штатном режиме. «В СНБО Украины не создавалось никаких “штабов”», – заявили в Совбезе.

Отметим, что глава полиции Киева заявил о намерении перекрыть Крещатик в связи с террористической угрозой. 15 ноября на главной улице столицы установят металлоискатели и будет проводиться «поверхностный осмотр».

Ранее в СБУ заявили, что знают о планах Москвы по дестабилизации Украины – в том числе, путем роста митинговой активности. При этом спецслужбы ссылаются на якобы переписку советника В. Путина – В. Суркова (*Корреспондент.net (www.korrespondent.net/)*. – 2016. – 14.11).

Свідоме підтримання «кремлівського сценарію» деякими політичними силами є державною зрадою. Про це сказав представник Президента України у Верховній Раді, народний депутат фракції «Блок Петра Порошенка» А. Герасимов на засіданні Погоджувальної ради лідерів

парламентських фракцій та голів комітетів.

«Якщо деякі політичні сили несвідомо підтримують цей “кремлівський сценарій” – нехай вони зупиняться, якщо вони свідомо його підтримують – це державна зрада», – підкреслив народний депутат (УНН (<http://www.unn.com.ua/>)). – 2016. – 14.11).

Керівник фракції «Народний фронт» М. Бурбак заявив, що акції протесту, які організовують спільно «Батьківщина» та Опоблок, фінансуються з РФ (<http://glavcom.ua/news/u-yacenyuka-stverdzhuuyut-shcho-groshi-na-mitingi-batkivshchini-daje-opoblok-382625.html>).

«Усі бачать, що фракція, де найбільше плачуть про газ і тарифи, фактично об'єдналася в проросійську “об'єднану опозицію” з “Окупаційним блоком” і голосує з ними синхронно. Вони разом імітують тепер акції протесту», – наголосив він.

За словами політика, «Народний фронт» неодноразово звертав увагу керівництва СБУ на антиукраїнську діяльність телеканалу «Інтер» та «прокремлівських нардепів».

Метою масових вуличних акцій, на його переконання, буде «розхитати ситуацію в країні для дочасних виборів до Верховної Ради, а потім і дочасних президентських виборів» (Главком (<http://glavcom.ua/>)). – 2016. – 14.11).

Украинская власть опасается массовых акций протеста со стороны граждан, которые якобы могут пойти на штурм Банковой из-за шокирующих цифр в коммунальных платежках. Но дело не в разуверившихся во власти и в «Майданах» гражданах, а во власти, которая сама является главным дестабилизатором ситуации в стране, считает директор Центра «Третий сектор» А. Золотарев.

Он уточнил, что располагает сведениями о проведенном заседании СНБО и других силовых ведомств на Банковой в Киеве.

«Чиновники пытаются бороться с вымышленной угрозой массовых митингов протеста. Власть очень боится, она прекрасно понимает угрозу политического или репутационного краха. Естественно, в этой ситуации у страха глаза велики», – сказал А. Золотарев.

Он добавил, что украинские чиновники стараются нагнетать атмосферу страха, просто фантазируя о какой-то внешней угрозе, внешней силе, которая способна организовать украинцев для проведения третьего «Майдана». И именно эти «фантазии вокруг фантазий» могут отвлечь людей от реальных проблем в экономике.

«Власть пытается использовать свою палочку-выручалочку – мессидж о том, что тот, кто протестует против нее – агент Путина, ФСБ, враг народа. ...Очевидно, что эта власть будет защищаться более цепко и жестоко, нежели режим Януковича», – отметил директор Центра «Третий сектор».

Однако, как считает политолог, никакие внешние угрозы и собственная инициатива украинцев сегодня не смогут поднять мирное население на очередной, третий «Майдан» (ГолосUA (<http://ru.golos.ua/>)). – 2016. – 13.11).

Появление нового политического проекта экс-главы Одесской облгосадминистрации М. Саакашвили может быть выгодно главе украинского государства П. Порошенко, в то же время М. Саакашвили должен требовать досрочных выборов Президента, а не парламента, считает президент общественной организации «Центр исследований политических ценностей» О. Доний.

«Пока рано анализировать изменения в позиции М. Саакашвили. Можно только говорить, что идея о досрочных парламентских выборах, которая неоднократно в последнее время высказывалась политиками, радикально и реально ситуацию в Украине не изменит», – сказал он.

«В Украине, вопреки Конституции, давно уже – президентская форма правления. То есть, все бразды правления – у Президента. И катастрофическое состояние дел связано именно с этим: с Президентом, а не с составом парламента. Состав парламента контролируется Президентом, депутаты абсолютно управляемы», – подчеркнул он.

Именно поэтому, по словам О. Дония, если бы М. Саакашвили действительно хотел изменить ситуацию в Украине, он требовал бы досрочных президентских выборов.

«При имеющемся Законе “О выборах” каких-либо реальных, кардинальных изменений в составе парламента не предвидится. Ну, одна фракция может быть сменена на другую. Но от того, что там появится 30 человек, контролируемых или известных М. Саакашвили, ситуация в Верховной Раде и в стране в целом не изменится. А “выпускание пара” произойдет. Снова у общества появятся какие-то надежды, но реально ситуация не изменится. Однако монополизация в экономике, медиа, наступление на демократию, связанные с П. Порошенко, не зависят от досрочных выборов в парламент. Если бы М. Саакашвили был реалистически настроен на изменение ситуации в Украине, он выдвигал бы требование досрочных президентских выборов. Тогда можно поверить, что он и правда переходит в решительную оппозицию к Президенту. Пока такого требования нет, может возникнуть подозрение, что он до сих пор сотрудничает с П. Порошенко», – считает эксперт (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua/>). – 2016. – 13.11).

Экс-губернатор Одесской области М. Саакашвили выгоднее Президенту Украины П. Порошенко в роли оппозиционера, считает политолог А. Якубин.

«Мне кажется, что экс-губернатор Одесской области до сих пор продолжает работать в команде Президента Украины. Ранее, находясь на своем посту, он играл роль критика правительства А. Яценюка, а потом критиковал партию “Народный фронт”, и главу МВД в частности. И сейчас находясь в оппозиции, он все равно продолжает играть за Президента. То есть, тут имеется желание главы государства создать некую новую оппозиционную силу, которая станет играть на поле «Батьківщини», Радикальной партии и Оппоблока. Играть на настроениях недовольных Президентом, и при этом отобрать часть электората у политических оппонентов власти», – рассказал А. Якубин.

Эксперт добавил, что на возможных внеочередных выборах в парламент у

команды М. Саакашвили имеются неплохие шансы.

«На Банковой понимают, что досрочных выборов в парламент не избежать. Поэтому нужно создать партию, формально оппозиционную Президенту, но при этом станет продвигать его линию. То есть в АП считают, что М. Саакашвили будет контролируемым, тем более в своих заявлениях экс-президент Грузии “бьет” по абстрактным вещам, чем по главе государства», – резюмировал А. Якубин (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua/>). – 2016. – 13.11).

Верховный представитель Европейского Союза по иностранным делам и политике безопасности Ф. Могерини заявила, что политика ЕС в отношении Украины не определяется в Вашингтоне, она останется неизменной даже после смены американской администрации.

«Наша политика в отношении Украины не изменится, и она не определяется в Вашингтоне. Последние годы мы очень плодотворно, очень конструктивно и наилучшим образом сотрудничали с Вашингтоном к нашей выгоде и выгоде наших партнеров. Наша политика в отношении аннексии Крыма, которую мы считаем незаконной, будет сохранена», – сказала Ф. Могерини (*Корреспондент.net* (www.korrespondent.net/). – 2016. – 14.11).

Приоритетами внешней политики США на следующие два месяца станут те вопросы, которые имеют четкую модель решения, но «украинский вопрос» к ним не относится, считает политолог Р. Бортник.

«Сейчас в США есть понимание того, что “украинский вопрос” очень сложный, и нет общепринятой модели его решения. Если в отношении ИГИЛ она есть – военная, то в отношении Украины решения нет. Оно может быть сформировано тогда, когда будет решен вопрос с новой администрацией президента США и она начнет свою работу, а это февраль – март 2017 г. Тогда уже появится решение по Украине и модель урегулирования “украинского вопроса”, которая будет разработана совместно с Россией, так как формат “Нуланд-Сурков” уже не актуален», – подчеркнул Р. Бортник.

Эксперт добавил, что еще одной причиной отсутствия Украины в повестке дня Госдепа является понимание малозначительности «украинского вопроса».

«Сейчас в США тема Украины отодвинулась и формат обсуждения проблем Донбасса, предложенный демократами уже неэффективен. Поэтому республиканцы предложат свой вариант. То есть, в связи с победой Д. Трампа на выборах президента США, “украинский вопрос” отодвинулся на задний план. Тем более новоизбранный президент США, если отследить его ранние заявления, вообще не разбирается в украинских делах», – резюмировал Р. Бортник (*ГолосUA* (<http://ru.golos.ua/>). – 2016. – 13.11).

Народний депутат від Опозиційного блоку, колишній заступник голови Конституційного суду України В. Німченко закликав депутатів до прийняття законопроекту зі створення економічної автономії «порто-франко» в Одеській області та проведення конституційної реформи для подальшої федералізації всієї країни (<http://glavcom.ua/news/nardep-nimchenko->

z-opobloku-zaklikav-do-federalizaciji-vsijeji-ukrajini-382644.html).

На думку В. Німченка, «майбутнє України за її федеративним облаштуванням. Це дасть змогу вирішити проблеми розколу у духовній ниві, на економічній, ментальній, географічній та історичній теж. У нас просто іншого шляху немає», – підкреслив нардеп.

«Ви ж розумієте, що на сьогодні лише через те, що людина розмовляє російською мовою, його можуть оголосити “сепаром”. Питання “порто-франко” взагалі виносять як сепаратизм. Але “порто-франко” – це нормальна господарська система вирішення питання, яке залишається таким тяжким для Одеси. Це кадрова політика та легіонерство, які винні в тому, що “похерили” конституційні права одеситів. “Порто-франко” – це різновид вільної економічної зони тільки на основі географічного та геополітичного принципу», – зазначив він.

В. Німченко також вважає, що влада несправедливо гальмує передачу повноважень у регіони, а вимоги регіонів щодо перерозподілу податкових зборів, на думку нардепа, необхідно задовольнити (*Главком* (<http://glavcom.ua/>). – 2016. – 14.11).

ЕКОНОМІКА

Поступления в сводный бюджет Украины в январе – октябре 2016 г. составили 596,3 млрд грн, что на 132,9 млрд грн, или на 28,7 %, выше показателя за аналогичный период 2015 г.

Как сообщается на сайте Государственной фискальной службы Украины со ссылкой на оперативные данные, в том числе в государственный бюджет поступило 479,9 млрд грн, в местные бюджеты – 116,4 млрд грн.

Дефицит сводного бюджета Украины по итогам января – сентября текущего года составил 31,692 млрд грн против профицита за аналогичный период прошлого года на уровне 32,509 млрд грн (*Finance.Ua* <http://news.finance.ua/ru/news/-/388514/postupleniya-v-svodnyj-byudzhet-ukrainy-vyrosli-pochti-na-30>). – 2016. – 11.11).

Международный валютный фонд может не дать Украине следующий транш в размере 1,3 млрд долл. Об этом заявила глава Национального банка Украины В. Гонтарева.

По ее словам, поскольку правительство не приняло все необходимые законы, МВФ может отказать в помощи. В частности, речь идет о пенсионной и земельной реформах (*Перший Діловий Телеканал* (http://fbc.net.ua/news/economics/ukraina_mozhet_ne_poluchit_ocherednoj.html). – 2016. – 10.11).

С начала года активы работающих банков Украины возросли на 21,558 млрд грн, или на 1,7 %.

При этом активы работающих банков Украины, без учета неплатежеспособных финансовых учреждений, за сентябрь текущего года

снизились на 6,592 млрд грн, или на 0,5 %, – до 1,276 трлн грн по состоянию на 1 октября.

Также сообщается, что за сентябрь количество работающих в Украине банков, имеющих лицензию на осуществление банковской деятельности, не изменилось и составляет 100 финучреждений (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388464/aktivny-rabotayushhih-bankov-ukrainy-zamesyats-vyrosli-bolee-chem-na-6-milliardov>)). – 2016. – 10.11).

Доля иностранного капитала в уставном капитале работающих банков Украины, без учета неплатежеспособных финучреждений, за сентябрь 2016 г. возросла на 2,7 п. п. – до 56 % на 1 октября.

Как сообщается на сайте Национального банка Украины, с начала года доля иностранного капитала в работающих банках Украины возросла на 12,7 п. п.

Согласно приведенным данным, количество работающих банков с иностранным капиталом в Украине за сентябрь возросло на 1 – до 39 финучреждений, в том числе 17 банков со 100 % иностранным капиталом.

Доля иностранного капитала в уставном капитале работающих банков Украины за август 2016 г. не изменилась и на 1 сентября составляла 53,3 % (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388471/v-ukrainskih-bankah-vyroslo-dolya-inostrannogo-kapitala>)). – 2016. – 10.11).

Нацбанк недоволен большим объемом наличных операций, поэтому обещает перевести платежи украинцев в безналичную форму.

Усилия Нацбанка будут базироваться на четырех основных направлениях работы: снижение спроса на наличные, популяризация безналичных платежей, развитие платежной инфраструктуры и изменение привычек людей», – заявила глава НБУ В. Гонтарева.

«За прошлый год более половины доходов, а именно 58 %, население получило в безналичной форме. Но только 17 % расходов проводились по безналу. Поэтому наша амбициозная цель – снизить объем наличных денег в обращении с 14,3 % в 2015 г. до 9,5 % от ВВП к 2020 г.», – добавила она.

Наличных средств в Украине на 1 октября было на 312,5 млрд грн, эти деньги – на руках населения, в кассах банков и предприятий сферы торговли и обслуживания. Часть бизнеса не хочет принимать безналичные платежи клиентов.

«Мы провели исследование, которое охватило самых активных молодых людей. Более 90 % из них имеют платежные карты. Самый главный рост наблюдается в интернет-банкинге. Доля тех, кто использует карты только для снятия наличных (26 % владельцев карт), падает. Доля наличных в платежах также постоянно падает, – рассказал управляющий директор компании “GfK Украина” А. Федоришин. – Но продукты питания остаются сферой наличной торговли, поскольку не везде можно расплатиться картой. 31 % бизнеса использует только кэш в качестве оплаты и отказывается принимать карты, тогда как 34 % бизнеса принимает безналичные платежи».

Реальных действий государства по поощрению безналичных платежей

участники рынка пока не заметили. «Индустрия продолжает ощущать отсутствие поддержки со стороны государства. А государство что-то делает только для улучшения своего имиджа, – сетует директор Украинской межбанковской Ассоциации членов платежных систем ЕМА А. Карпов. – Из более 1 млн предприятий только 20 % принимают безналичные платежи» (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388454/platezhi-ukraintsev-perevedut-v-beznalichnyu-formu>). – 2016. – 10.11).

Президент П. Порошенко подписал закон, який передбачає реструктуризацію заборгованості ДП «Антонов» перед державою.

Загальна сума заборгованості становить 1,271 млрд грн, з якої сума основного боргу – 706,03 млн грн, розмір нарахованої пені за невиконання зобов'язань – 565,783 млн грн.

Законом передбачено реструктуризувати заборгованість «Антонова», як правонаступника ДП «Київський авіаційний завод “Авіант”», перед державою за виконання зобов'язань за облігаціями, що випущені «Авіантом» у 2009 р. під державні гарантії.

Закон також передбачає, що «Антонов» буде погашати борг перед державою шокварталу рівними частинами протягом 10 років, починаючи з I кварталу 2017 р.

При цьому на суму заборгованості не нараховуються пеня та інші штрафні санкції, а нараховані на день набрання чинності закону пені та інші штрафні санкції списуються (*Західна інформаційна корпорація* (http://zik.ua/news/2016/11/10/dp_antonov_povertatyme_ponad_milyardnyu_borg_derzhavi_chastynamy_989217). – 2016. – 10.11).

Государственное предприятие «Запорожское машиностроительное конструкторское бюро “Прогресс” имени академика А. Г. Ивченко (ГП “Ивченко-Прогресс”)», входящий в состав ГК «Укроборонпром», значительно нарастил экономические и производственные показатели в 2016 г.

Увеличение объема продукции на 48 % позволило предприятию поднять среднемесячную заработную плату на 68 % и увеличить отчисления в бюджеты всех уровней – на 35 %.

По сравнению с девятью месяцами в 2015 г. за девять месяцев 2016 г. основные финансово-экономические показатели предприятия увеличились, а именно:

- объем произведенной продукции – на 48 %;
- прибыль от основной деятельности – на 39 %;
- отчисления в бюджеты всех уровней – на 35 %;
- среднемесячная заработная плата – на 68 %;
- фонд заработной платы – на 66 %.

В течение девяти месяцев 2016 г. выплаты по заработной плате, расчеты с бюджетом и пенсионным фондом были проведены вовремя и в полном объеме. Государственного оборонного заказа ни в 2015 г., ни в 2016 г. от Министерства обороны Украины, а также госзаказов от Государственной пограничной

службы, МВД, Минэнерго Украины, несмотря на огромный научно-технический потенциал его работников, предприятие не получало (*Крылья* (<http://www.wing.com.ua/content/view/17013/38/>). – 2016. – 9.11).

За десять месяцев 2016 г. украинские авиакомпании перевезли 6,946 млн пассажиров, что на 27,5 % больше, чем годом ранее.

Об этом говорится в сводке Госавиаслужбы Украины.

Таким образом, темпы прироста пассажиропотока ускоряются: по итогам первых трех кварталов число обслуженных пассажиров возросло на 26,7 %.

Международный сегмент рынка развивается с такой же скоростью, как и весь рынок в целом: за десять месяцев его объем также увеличился на 27,5 %, до 6,286 млн пассажиров.

В аэропортах Украины с начала года обслужили 10,842 млн пассажиров – на 17,8 % больше, чем годом ранее. За первые три квартала прирост составил 16,8 %.

По отдельным аэропортам известно, что пассажиропоток Борисполя увеличился на 16 %, аэропорта Одессы – более чем на 5 %. Объем пассажироперевозок аэропорта Харьков увеличился на 54 % по сравнению с октябрем прошлого года (*Крылья* (<http://www.wing.com.ua/content/view/17026/37/>). – 2016. – 10.11).

Украина до конца года увеличит добычу газа на 50 млн куб. м газа, в следующем – на 500 млн куб. м, и к 2020 г. станет энергетически независимым государством.

Об этом премьер-министр В. Гройсман заявив во время общения с курсантами и профессорско-преподавательским составом Херсонской государственной морской академии, передает пресс-служба правительства.

«За полгода мы уже добываем плюс 50 млн куб. м газа. В следующем году мы будем добывать от 500 млн куб. м собственного украинского газа. За пять лет до 2020 г. мы можем нарастить до 7 млрд куб. м газа. Это означает, что фактически мы будем жить на своем газе», – заявил В. Гройсман.

Глава правительства отметил, что наращивание добычи украинского газа происходит после периода постоянного падения.

«Украина должна стать энергонезависимым государством. Добыча газа – один из приоритетов. Мы можем за три-пять лет нарастить добычу газа и можем уменьшить само потребление газа. Это позволит нам выйти на полную независимость в отношении импортированного газа», – подчеркнул премьер.

Ранее глава «Укргазвыдобування» О. Прохоренко заявил, что компания планирует пробурить 657 скважин, модернизировать 32 старых буровых станков и закупить 30 новых.

О. Прохоренко также прогнозировал, что Украина сможет до 2020 г. за счет собственной газодобычи обеспечить 90 % потребности в газе при условии потребления не более 30 млрд куб. м газа в год (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388507/grojsman-rasskazal-kogda-ukraina-stanet-energonezavisimoj>). – 2016. – 11.11).

Министерство инфраструктуры проводит переговоры с мировым оператором Hutchison Ports, который готов зайти в один из крупнейших портов Украины.

Об этом рассказал министр инфраструктуры В. Омелян.

По его словам, совместно с министерством экономического развития готовится законопроект о концессии, который должен стать универсальным законом для всех видов отрасли.

«Мы готовим технико-экономическое обоснование для модельных портов, которые мы выбрали. Чтобы мы с инвесторами говорили на языке фактов, цифр, документов, а не просто декларациями или лозунгами. Начата работа в морском порту “Ольвия”, “Херсон”. Я надеюсь, что мы также сможем перейти к другим портам. Параллельно мы работаем с инвесторами», – отметил министр.

По словам министра, в Украине высокотехнические, современные рабочие места способны создать только топовые мировые компании.

«С этой целью мы проводим переговоры с мировым оператором Hutchison Ports, который готов заходить в один из крупнейших портов Украины. Также с портовым оператором DP World, который является номер три в мире и одним из самых техничных», – рассказал В. Омелян.

Он утверждает, что, если эти компании будут в Украине, то можно быть спокойными за морскую отрасль, ведь они дадут те примеры, к которым подтянутся другие морские порты (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388628/krupnejshij-mirovoj-operator-gotov-zajti-v-ukrainskij-port>). – 2016. – 14.11).

Украина подписала соглашение с Европейским инвестиционным банком о выделении 200 млн евро кредита на городской общественный транспорт.

Об этом на своей странице в Facebook сообщил министр инфраструктуры В. Омелян.

«Общая стоимость проекта составит около 400 млн евро за счет софинансирования со стороны ЕБРР и местных бюджетов. Планируется обновление электротранспорта и соответствующей инфраструктуры в более чем 10 украинских городах», – написал министр.

Также В. Омелян отметил, что в рамках секторальной бюджетной поддержки ЕС со следующей недели Мининфраструктуры запускает процедуры тендерных закупок около 80 современных комплексов габаритно-весаого контроля.

«А также впервые за десятилетие начнем подготовку к ремонту днепровских шлюзов для выполнения нашей стратегии восстановления судоходства на внутренних водных путях. Все через ProZorro», – добавил он.

Также Министерство инфраструктуры завершило подготовку ряда проектов постановлений по либерализации межобластных автобусных перевозок, ужесточению требований к безопасности и комфорта пассажиров, облегчения условий открытия и функционирования автостанций (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388627/ukraina-poluchit-200-millionov-evro-kredita-na-obshhestvennyj-transport>). – 2016. – 14.11).

Підприємствами шести регіонів країни, а саме Києва, Харківської, Дніпропетровської, Одеської, Львівської, та Полтавської областей виконано 64 % загального обсягу будівництва. Про це УНН повідомляє з посиланням на повідомлення Державної служби статистики України «Соціально-економічне становище України за січень – вересень 2016 р.» (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1617559-dvi-tretini-usikh-budivelnikh-robot-vikonuyut-pidpriyemstva-6-regioniv-krayini>).

Усього ж у січні – вересні 2016 р. підприємствами країни виконано будівельних робіт на суму 43,9 млрд грн. Індекс будівельної продукції в січні – вересні 2016 р. порівняно з відповідним періодом 2015 р. становив 113,2 %.

Будівництво будівель зросло на 15,0 %, у т. ч. житлових і нежитлових – на 13,4 та 17,0 % відповідно, інженерних споруд – на 11,1 % (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua/uk/news/1617559-dvi-tretini-usikh-budivelnikh-robot-vikonuyut-pidpriyemstva-6-regioniv-krayini>). – 2016. – 10.11).

До кінця року залишилось 50 днів і 50 днів до кінця першого року дії ПВЗВт з ЄС. Ми ще маємо час збільшити наш експорт до ЄС та показати всьому світу, що маємо якісну та конкурентну продукцію.

Про це повідомила представник Міністерства економічного розвитку та торгівлі Н. Микольська на сторінці Facebook заступника міністра агрополітики та продовольства України з питань євроінтеграції О. Трофімцевої.

Н. Микольська зазначила, що ЄС – єдиний торговельний партнер України, з яким спостерігається зростання торгівлі завдяки активному використанню українськими агровиробниками можливостей у рамках вільної торгівлі з ЄС. Зокрема нині використовується 26 з 40 тарифних квот (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/dla-vikoristanna-vsikh-evrokvot-v-ukraini-se-e-50-dniv>). – 2016. – 14.11).

Україна укріплюється у званні нетто-експортера живих свиней, збільшуючи зовнішньоторгове сальдо по цій позиції.

Про це повідомляє Аналітичний відділ Асоціації свинарів України з посиланням на Державну фіскальну службу.

Так, за десять місяців року (результати січня – жовтня) зовнішньоторгове сальдо по живим свиням сягнуло 520 тис. дол. Це вдвічі більше ніж за три квартали 2016 р.

Упродовж аналізованого періоду вітчизняні постачальники відвантажили 2,08 тис. т живця свиней до Грузії, заробивши на цьому 2,43 млн дол. Водночас імпорт живих тварин скоротився як кількісно (у три рази), так і вартісно: якщо у відповідний період минулого року українські виробники оновили свинопоголів'я, закупивши живих тварин на 2,87 млн дол., то цьогогоріч на це витратили у 1,5 раза менше – 1,9 млн дол.

«Такі позитивні результати стали наслідком доволі активних поставок живих свиней протягом попереднього місяця, коли закордон вивезли 0,4 тис. т живця забійних кондицій. Це п'ята частина від загального обсягу експорту цієї товарної позиції у січні – жовтні 2016 р.», – прокоментувала аналітика Асоціації

«Свинарі України» О. Бондарська (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/ukraina-zarobila-na-eksporti-zivih-svinej-243-mln-dolariv>)). – 2016. – 11.11).

«Куліндорівський комбінат хлібопродуктів» відвантажив партію борошна для продажу в США.

Про це повідомив заступник генерального директора комбінату І. Грищук.

За даними митної служби, це перша поставка партії борошна з України на ринок Сполучених Штатів за останні п'ять років. Даних за більш ранній період у митників немає.

За словами І. Грищука, з України до США борошно не поставлялася понад 15 років.

Постачанню першої партії борошна передувала процедура ретельної перевірки та тестування зразків продукції, яка передбачена рядом рішень Конгресу США для товарів, що входять на внутрішній ринок цієї країни. Дослідження показали, що якість борошна «Куліндорівського комбінату» відповідає вимогам, що пред'являються до такої продукції на американському ринку.

І. Грищук також заявив, що наразі показники співвідношення ціни та якості продукції комбінату такі, що дають змогу сподіватися на стабільність таких поставок у подальшому (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/ukraina-vidnovila-eksport-borosna-v-ssa>)). – 2016. – 14.11).

Українські агростартапи цього тижня відвідали Польщу, де в рамках програми KRK Road to Success мали змогу презентувати свої проекти потенційним інвесторам і партнерам.

Так, одним із презентованих у Польщі вітчизняних агростартапів став проект BIOsens – мобільна лабораторія для визначення якості харчових продуктів.

Завдяки BIOsens і мобільному пристрою кожен споживач і фермер може зробити діагностику харчових продуктів на наявність мікотоксинів у харчових продуктах протягом 15 хвилин, і переконатися в тому, що він виробляє або купує безпечний продукт без шкідливих для здоров'я речовин.

«Два місяці тому ми отримали 20 тис. дол. інвестицій, а сьогодні працюємо над лабораторними дослідженнями нового прототипу BIOsens. Крім того, постійно беремо участь у міжнародних виставках, отримуючи зворотній зв'язок від аграріїв. Кожен фермер хоче виробляти якісну продукцію, і по можливості, витратити менше грошей на контроль її якості. Інноваційна мобільна лабораторія допоможе у цьому», – зазначає розробник українського агростартапу BIOsens А. Карп'юк.

Другим презентованим українським проектом став стартап UA-Robotics EcoBox. Вітчизняні дослідники створили пристрій для швидкого автоматичного вирощування рослин з дотриманням ідеальних кліматичних умов. Вбудована система клімат-контролю забезпечує оптимальні умови для розвитку рослини. EcoBox можна використовувати для вирощування екзотичних рослин чи свіжої

зелені на кухні, або для захисту рослини від занадто «пильного» догляду.

Поляки мали можливість також познайомитися з українським стартапом Edible Vaccines, завдяки якому можна отримати їстівні вакцини шляхом генної інженерії, що допоможе вирішити проблему масових вакцинацій, роблячи їх безболісними та безпечними.

За результатами менторської оцінки перше місце виборов український стартап Крау Technologies, що презентував дрон для сільського господарства, що може обробляти поля пестицидами в повністю автоматичному режимі. За одну годину безпілотник обробляє 27–47 га (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/ukrainci-prezentovali-svoi-agrostartapi-v-polsi>). – 2016. – 14.11).

15 цукрових заводів номіновані на звання найуспішніших підприємств агропромислового сектору за підсумками 2016 р.

Про це повідомляє прес-служба НАЦУ «Укрцукор».

22 листопада в концерт-холі Freedom відбудеться офіційне вручення премії «Аграрний Олімп» і 15 цукрових заводів, що є членами НАЦУ «Укрцукор», номіновані на звання найуспішніших підприємств агропромислового сектору за підсумками 2016 р.

«Беззаперечно, хочеться відзначити кожного з представлених номінантів, адже їхній внесок у розвиток економіки країни надзвичайний. Це провідні підприємства галузі: найбільші виробники та експортери, на яких рівняються всі, тому нам дуже приємно, що підприємства нашої асоціації не оминули увагою», – коментують в «Укрцукрі» (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/15-cukrovih-zavodiv-nominovani-na-zvanna-najuspisnisih-pidpriemstv-apk-ukraini>). – 2016. – 11.11).

Кабинет Министров Украины закладывает в государственный бюджет на 2017 г. 400 млн грн на реализацию программы по выдаче населению «теплых» кредитов, которые будут использованы для покупки энергоэффективных материалов и оборудования.

Об этом сообщил глава департамента технического регулирования энергоэффективности Государственного агентства по вопросам энергоэффективности и энергосбережения Е. Маглеванный.

«Правительство составило бюджетную программу, согласно которой на “теплые” кредиты выделяется 400 млн грн на следующий год. Поэтому надеемся, что эта программа будет продолжаться», – сказал Е. Маглеванный.

Он также сообщил, что в следующем году ведомство планирует осуществлять мониторинг эффективности проводимых мероприятий по этой программе.

«Мы совершенствуем ее в следующем году, предполагается мониторинг проведенных мероприятий по энергосбережению, определение, насколько эти меры были эффективными, а также фотофиксация проведенных мероприятий», – сказал он (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388475/kabmin-vydelil-na-teplye-kredity-400-millionov>). – 2016. – 10.11).

Кабинет Министров выделил дополнительно 359 млн грн на субсидии для собственников частных домов на приобретение угля, дров или других видов твердого топлива для отопления помещений.

Как сообщила пресс-служба правительства, соответствующее решение было принято на заседании 9 ноября.

«Это означает, что более полумиллиона украинских семей, проживающих в сельской местности, которые для отопления жилья не используют природный газ или другие виды отопления – централизованное или электрическое, могут воспользоваться правительственной помощью и закупить твердое топливо, чтобы должным образом подготовиться к зиме», – говорится в сообщении.

Как отмечается, безвозвратная денежная помощь на приобретение твердого топлива назначается исходя из нормы в две тонны на одно домохозяйство в год и максимальной стоимости 2000 грн/т.

Субсидия на приобретение твердого топлива оформляется так же, как и обычная жилищная субсидия. Этой помощью могут воспользоваться те семьи, которые используют для отопления исключительно твердое топливо. Субсидия им предоставляется независимо от площади жилья и выплачивается один раз в год в наличной форме. Чем меньше доход семьи, тем больше размер правительственной помощи она получит (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388492/kabmin-vydelil-dopolnitelno-dengi-na-subsidii>). – 2016. – 10.11).

Повышение минимальной зарплаты вдвое – до 3200 грн – с 1 января 2017 г., позволит уменьшить дефицит Пенсионного фонда на 17 млрд грн, сообщила пресс-служба Министерства социальной политики со ссылкой на главу ведомства А. Реву.

«Повышение вдвое минимальной зарплаты позволит уменьшить дефицит Пенсионного фонда на 17 млрд грн. А те средства, которые должны идти на дотацию фонда, будут использоваться для повышения тарифных ставок в бюджетной сфере после роста тарифной сетки», – цитирует министра пресс-служба. Также министр отметил, что с 1 января минимальную зарплату отвяжут от прожиточного минимума. Это, по мнению А. Ревы, должно мотивировать безработных к поискам официальной работы даже с минимальной зарплатой 3200 грн, вместо того, чтобы стоять на учете в центре занятости и получать помощь в 1600 грн.

Кабинет министров Украины 9 ноября подал на рассмотрение Верховной Рады проект государственного бюджета на 2017 г. ко второму чтению. Проект предполагает повышение с 1 января минимальной заработной платы вдвое – до 3200 грн. На эти цели предусмотрены дополнительные расходы в объеме около 28,3 млрд грн, что позволит обеспечить выплату повышенной заработной платы работникам бюджетной сферы. До решения правительства о поднятии минимальной зарплаты, в Пенсионном фонде сообщали, что дотация из государственного бюджета фонду в 2017 г. запланирована на уровне 156 млрд грн при общем бюджете фонда 285 млрд грн (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388652/povyshenie-minimalki-umenshit-defitsit-pensionnogo-fonda-ministr-sotspolitiki>). – 2016. – 14.11).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Фонд гарантування вкладів фізлиць 23 листопада проведе повторний аукціон по продажі прав вимоги по кредитах банку «Форум».

Кредит дистриб'ютора на територію України, Білорусі, Казахстану, Грузії та інших країн СНГ товарів всесвітньо відомого спортивного бренду.

В заставі банку – приміщення магазинів та складів (4057 кв. м), офісів (884 кв. м) та товари в обороті – спортивна одяг, взуття, аксесуари.

За станом на початок листопада цього року борг зріс до 204,47 млн грн.

Стартова ціна лота – 70,22 млн грн (*Мінфін* (<http://minfin.com.ua/2016/11/11/24727952/>). – 2016. – 11.11).

За статистики НБУ впливає, що на 1.10.2016 в абсолютному вимірі (сума) найбільше кредитних операцій V категорії якості (безнадійні, прострочка понад 90 днів) було в Ощадбанку (43,65 млрд грн); Укрексімбанку (42,6 млрд грн); Укросоцбанку (31,7 млрд грн); Промінвестбанку (25,2 млрд грн); Райффайзен Банку Аваль (24,97 млрд грн); Приватбанку (23,4 млрд грн); ВТБ Банку (22,3 млрд грн); Сбербанку (21,7 млрд грн); ПУМБ (10,6 млрд грн); «Альфа-Банку» (10,6 млрд грн) (<http://finbalance.com.ua/news/V-Oshchadbanku--naybilshe-beznadiynikh-kreditiv>).

Водночас у відносному вимірі (частка від сукупного обсягу кредитних операцій) відповідний показник був найвищим у банку «Фамільний» (72,1 %); ВТБ Банку (56,8 %); Піреус Банку (54,5 %); БТА Банку (53,7 %); Артем-Банку (50,5 %); Укросоцбанку (49,6 %); Правекс-Банку (47,8 %); Промінвестбанку (45,3 %); ВіЕс Банку (44,4 %); банку «Кредит Дніпро» (41,3 %) (*Finbalance* (<http://finbalance.com.ua/news/V-Oshchadbanku--naybilshe-beznadiynikh-kreditiv>). – 2016. – 11.11).

Сумарна просрочена задолженість підприємств ТКЭ, ТЭЦ та прямих промислових потребителів перед НАК «Нефтегаз України» за станом на 8 листопада 2016 г. становить близько 21,2 млрд грн.

Об цьому йдеться в повідомленні прес-служби «Нефтегаза».

Як зазначається, задолженість зменшилася на 133 млн грн. «Борг підприємств ТКЭ та ТЭЦ за природний газ, використаний для виробництва теплової енергії, становить близько 82 % від загальної сумми задолженості, борг ТЭЦ за природний газ, використаний у виробництві електроенергії – близько 11 %, борг прямих промислових потребителів – близько 7 %», – йдеться в повідомленні (*Finance.Ua* (<http://news.finance.ua/ru/news/-/388432/stala-izvestna-zadolzhennost-predpriyatij-pered-neftegazom>). – 2016. – 10.11).

Трубне виробництво в Україні переживає непрості часи. За даними об'єднання підприємств «Укрметаллургпром», у 2015 г. випуск труб скоротився на 39 % до 852 тис. т. За дев'ять місяців 2016 г. виробництво

уменьшилось еще на 3 % – до 623 тыс. т.

Это вызвано несколькими важными причинами, информирует журнал «Топ-100. Рейтинги крупнейших. 500 крупнейших производственных компаний Украины».

Во-первых, трансформация рыночной конъюнктуры и изменение основных рынков сбыта. Еще не так давно основным потребителем отечественных труб были страны Таможенного союза. Более того, компания «Интерпайп» В. Пинчука имела льготные условия отгрузки в Россию, Казахстан и Беларусь – а именно квоту на беспошлинный ввоз широкого ассортимента своей продукции. Однако в результате охлаждения отношений между странами, эта квота в 2013 г. была аннулирована. Теперь и в отношении труб «Интерпайпа» действуют пошлины. Крупнейший украинский производитель, который контролирует три трубных предприятия, осваивает новые рынки сбыта. Что тоже непросто, так как, например, в ЕС также существуют пошлины на украинские трубы.

Второй фактор – события на Донбассе. Ряд предприятий среднего размера остались на оккупированной территории и вынужденно остановили производство. Это, например, Луганский трубный завод, «Металлист» (Макеевка). Есть сложности у единственного в Украине производителя труб большого диаметра для магистральных трубопроводов – Харцызского ТЗ (контролируется группой «Метинвест»). А вот компания «Славсант», по данным участников рынка, смогла вывезти часть оборудования из Антрацита (Луганская обл.) на свою вторую производственную площадку в Павлоград (Днепропетровская обл.).

Относительно неплохо себя чувствует крупнейший в стране и один из крупнейших в Европе производителей бесшовных труб – «Сентравис». Предприятие в последние годы активно осваивает новые виды продукции и сертифицирует ее по требованиям ближневосточных и американских производителей.

Из других производителей можно выделить ООО «Коминмет» (ранее Днепропетровский МЗ им. Коминтерна) и предприятия, интегрированные в производственную цепочку группы «Метинвест». Ведь именно она сейчас является единственным в Украине производителем штрипса – полуфабриката для сварных труб – и во многом диктует условия развития всего рынка. Например, активно развивается трубный цех ММК им. Ильича.

Тем не менее, малым производителям также остается место под солнцем. Например, металлотрейдер «Викант» не так давно анонсировал создание собственных мощностей по производству сварных труб профильного сечения для обеспечения потребности своих металлобаз.

Однако существенного прорыва в объемах производства и продаж трубной продукции не стоит ожидать без тотальной модернизации ЖКХ Украины и увеличения объемов строительства *(Минпром* *(<http://www.minprom.com.ua/digest/220979.html>). – 2016. – 11.11).*

Середнє значення Індексу цін на олію і жири ФАО в жовтні становило 168 пунктів, що на 4 пункти (2,4 %) нижче вересневого рівня, але все ще вище рівня минулого року. Про це повідомляє прес-служба ФАО.

Зниження значення порівняно з рівнем попереднього місяця, якому передувало двомісячне зростання, пов'язане в основному з пальмовою олією. Міжнародні котирування на пальмову олію знижувалися в міру збільшення обсягів виробництва в Південно-Східній Азії, який супроводжувався уповільненням міжнародного імпортного попиту, що призвело до збільшення запасів насамперед у Малайзії.

«Зниження жовтневого значення Індексу частково компенсували ціни на соєву, соняшникову і ріпакову олії, які збереглися на колишньому рівні», – йдеться в повідомленні (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/svitovi-cini-na-roslinni-olii-vpali-na-24>)). – 2016. – 14.11).

Правомірність стрімкого підвищення цін на курячі яйця перевірить Антимонопольний комітет.

У відомстві не виключають можливі порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Нагадаємо, курячі яйця подорожчали більш як на 50 % у жовтні, одразу після того, як уряд скасував держрегулювання цін на продукти харчування (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/amku-perevirat-situaciju-z-vartistu-kuracih-aec>)). – 2016. – 14.11).

«Мілкіленд» у січні – вересні 2016 р. отримала чистий збиток 24,81 млн євро, що на 35 % менше, ніж за аналогічний період минулого року.

Згідно зі звітом групи на сайті Варшавської фондової біржі, виручка компанії за дев'ять місяців 2016 р. на тлі девальвації гривні та російського рубля скоротилася на 23 % – до 112,94 млн євро.

Компанія додає, що валовий прибуток групи скоротився на 27 % – до 16,7 млн євро, що пов'язано з ростом цін на сире молоко, а ЕВІТДА впала на 45 % – до 5,3 млн євро.

Операційний збиток «Мілкіленд» за січень – вересень становив 2,4 млн євро, тоді як за аналогічний період минулого року – 7,73 млн євро.

У III кварталі 2016 р. компанія розширила свою присутність на нових експортних ринках: Ізраїль, Єгипет, Марокко, забезпечуючи туди поставки сиру, масла, сухого молока.

Сегмент масла і сиру згенерував 34 % загальної виручки компанії за дев'ять місяців. За звітний період виручка Групи знизилася на 26 %, до 37,9 млн євро, у результаті російських санкцій щодо українських і європейських товарів. Втрачені обсяги експорту, як і раніше, не в повній мірі компенсуються зростанням продажів у країнах діяльності Групи. Проте, «Мілкіленд» вдалося показати стійке зростання продажів в Україні, а також збільшити виробництво та продажі сиру в РФ. Сегмент продукції з незбираного молока згенерував 55 % виручки компанії – 62,1 млн євро, що на 21% нижче аналогічного періоду минулого року. Виручка сегмента сухого молока та інших продуктів становить 12,9 млн євро (на 20 % менше) в основному за рахунок скорочення продажів сухого молока на 27 % через низькі ціни на цей продукт на глобальному ринку (*Agravery* (<http://agravery.com/uk/posts/show/kompania-milkilend-skorotila-cistij-zbitok-na-35>)). – 2016. – 14.11).

Цены на основные виды хлебобулочных изделий в Украине до конца года могут возрасти на 15–18 % в связи с растущей себестоимостью продукции, сообщил президент Всеукраинской ассоциации пекарей (ВАП) В. Черета.

«Такие сегодня рыночные реалии, что производителям хлеба необходимо пересматривать цену, и пересмотр цены произойдет в пределах 15–18 %. Вот такой будет рост цен», – сказал он.

По словам В. Череты, речь идет о ценообразовании на промышленных предприятиях, которые работают на общих условиях налогообложения, входят в состав ассоциации и занимают около 40 % на украинском рынке хлебобулочных изделий.

В первую очередь, по словам эксперта, рост цен на хлеб будет вызван подорожанием муки, которая является главным ингредиентом в изготовлении этой продукции и занимает около 38–43 % в структуре себестоимости.

В. Черета отметил, что с конца прошлого года цены на муку высшего сорта выросли на 13,7 %, первого сорта – на 14 %, второго – на 17 % и стоимость ржаной обдирной муки увеличилась на 21 %. Подорожание муки, в свою очередь, было вызвано ростом цен на пшеницу и рожь.

Кроме того, по данным эксперта, стоимость масла и дрожжей за отчетный период возросла на 7 %, соли – на 17,2 %.

Также на стоимость хлеба влияют растущие расходы производителей на электроэнергию (29,5 %) и логистику (10,4 %) (*ЧАС.UA* (<http://timeua.com/news/4/54218.html>). – 2016. – 10.11).

В среднем европейским банкам понадобится увеличить резервы под покрытие потенциальных убытков по кредитам на 18 %, чтобы соответствовать новым бухгалтерским стандартам. Об этом говорится в исследовании Европейской службы банковского надзора (ЕВА), передает Bloomberg.

Новые бухгалтерские стандарты IFRS 9 должны вступить в силу с 2018 г. По подсчетам ЕВА, из-за них коэффициент достаточности капитала банков в среднем снизится на 59 базисных пунктов. Исследование покрывает 50 банков ЕС.

Главная цель новых правил – предотвратить повторение финансового кризиса 2008 г. Тогда большинство банков обнаружило, что они не в состоянии создать резервы под потери по займам, пока они фактически не произошли. Новые стандарты требуют от банков покрыть потенциальные потери сразу же после предоставления займа. Резервы должны рассчитываться исходя из их модели оценки рисков (*Минфин* (<http://minfin.com.ua/2016/11/10/24721620/>). – 2016. – 10.11).